PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 35 lir

Leto XVIII. - Št. 193 (5277)

TRST, sobota 1. septembra 1962

ŠE VEDNO VELIKA NEGOTOVOST V RAZVOJU ALŽIRSKE KRIZE

Ljudstvo vedno odločneje zahteva sporazum in takojšnjo izvolitev narodne skupščine

Veliko sindikalno zborovanje na Forumu - Napoved splošne stavke, če pride do spopadov - Novi pozivi političnega urada in četrte vilaje Vojaštvo je zasedlo položaje na meji četrte vilaje - Tajna pogajanja med voditelji?

Polkovnik Bumedien govori vojakom v Setifu. Izjavil je, da je vojska pripravljena korakati proti Alžiru, če bi politični urad to ukazal

ALŽIR, 31. — V Alžiru se ponavljajo demonstracije prebivalstva, ki zahteva konec razprtij in sporazumno ureditev spora. Že v prvih popoldanskih urah se je začelo zbirati na tisoče ljudi pred Forumom za zborovanje, ki ga je organizirala Splošna zveza alžirskih delavcev. Demonstranti so nosili zastave in table z napisi: «Sedem let vojne je dovolj», «Nočemo drvenja vojne», «Živela revolucija».

Alžirski radio pa je vsakih deset minut prekinil oddaje in oddajal poziv četrte vilaje. Ta v svojem pozivu opozorila, da bi utegnilo še danes priti do prelivanja krvi v Alžiru in drugih krajih Alžirije. «Danes popoldne bo tekla kri v bojih v Sidi Aisi, Revizani, Ransvillu in Birinu,» je rekel v pozivu, ki dodaja: «Zaprite trgovine in stanovanja, pojdite na ulice, da demonstrirate proti udaru.»

Pravi je oddelek vojakov čete vilaje zasedel sedež političnega urada v Alžiru, ki so ga bili prejšnji dan pred dnevi zapustili. Zatrjuje se, da so sedaj v zvezi s tajna pogajanja med obema stranema.

Zborovanje, ki ga je organizirala Splošna zveza alžirskih delavcev, je bilo pozno popoldne in udeležila se je velika množica. Govorili so predstavniki sindikalni voditelji, in po sprejeti resolucijo, ki dopušča, da bodo razglasili splošno stavko, če bi prišlo do spopadov v Alžiru.

Resolucija zahteva «takojšnje vrnitev vseh voditeljev revolucije v Alžiru» in poziva voditelje, naj spoštujejo premirje, med katerim bi morali «vse podrediti svojim deželam». Resolucija zahteva izvolitev ustavodajne in suverene narodne skupščine. Po zborovanju so udeleženci šli v tihem sprevodu pred prefekturo v znak žalovanja zaradi včerajšnjih spopadov v Kazbi.

Med demonstracijami so demonstranti nosili na ramah podpredsednika vlade Belkasema in mnoge je vpila «Dovolj!». Belkasem je v kratkem govoru izjavil, da bo storil vse, da preprečiti krvav spopad, in da bodo podobne demonstracije, kakor je ta, po vsej Alžiriji.

Danes popoldne se je v Alžiru ustavila delna stavka poštnih uslužbencev, iz protesta proti incidentom.

Politični urad je izdal na vojaške častnike četrte vilaje proglas, v katerem jih poziva, naj ne bodo uporniške častnike in vojake sodelavce». «Politični urad je rečeno v pozivu, predstavlja edino oblast in pooseblja interese naroda ter narodno suverenost. To poslanstvo mu je poverila narodni svet alžirske revolucije.

Začasna alžirska vlada mu je izrekla svoje pristojnosti, ljudstvo je odobrilo s plebiscitom. Zato vaši častniki so se uprli civilni oblasti. Politični urad ve, da mnogi od vas ne odobravajo vojne dejavnosti. Politični urad vas ne boste izpolnjevali ukazov, da streljate na druge Alžirce. Politični urad računa na vaš drugi čut in na vašo zavest, da ne boste uporniške častnike in vojake sodelavce. Častniki in vojaki četrte vilaje, ločite se od tistih, ki vas hočejo potegniti v brezmejno vojno.»

Zvečer je politični urad objavil drugo sporočilo, v katerem pravi, da je «njegova dolžnost braniti ozemeljsko in sredno oblast, ki predstavlja suverenost in suverenost naroda». Sporočilo dodaja, da si «pešaški častnikov četrte vilaje lasti oblast, da pa dalje pripada političnemu uradu. Politični urad pri svojem boju za rekonverzijo vojske in za ustanovitev nove države spopadel z modernimi fevdalnimi elementi, ki so prijeli za orožje, da bi vsiljili svojo osredniji obsodbi ljudstvu». «Toda ljudstvo, ki je izjava, je naveličano vojnih diktatur in njihovih izvajalcev, naveličano je njihovega terorizma, preiskav, aretacij, nepravičnih sodnih in anarhije.»

Bivši predsednik alžirske vlade Ben Bella je na današnji tiskovni konferenci ostro kritiziral politiko tega političnega urada in je zahtevo, naj se v najkrajšem času razpiše volitve za narodno skupščino.

Ben Heda je poudaril, da je nujno potrebno ustoličiti «osrednjo neoporečno oblast z nalogo, da reši vsa vprašanja in uresniči smotre revolucije». «Ta centralizacija, je dodal, se mora izvesti v okviru enotnosti in demokracije, in politični urad bi moral to razumeti, namesto da izvaja načrt, ki neizbežno vodi v državljansko vojno».

Ben Heda je v glavnem ponovil, da je nujno potrebno takoj razpisati volitve v vsej Alžiriji, in da se takoj po ustanovitvi nove vlade avtomatično razpustijo vilaje. Ben Heda je dejal, da se morajo volitve pripraviti po metodah, ki so najbolj primerne za alžirsko stvarnost, «to je pripravi naj jih pripravljalni odbor, v katerem bi bil politični odbor razširjen s predstavniki posameznih vilaj».

Predstavnik četrte vilaje je danes na tiskovni konferenci prebral izjavo poveljnika druge vilaje (Constantina) polkovnika El Araba, ki je sedaj v Alžiru. Ta izjavlja, da nasprotuje «bolestnemu ukrepu glavnega tajnika političnega urada, ki je ukazal Alžircem, naj ubijajo druge Alžirce», ter poziva vojake vilaje, «naj ne sledijo tistim, ki organizirajo bratomorno borbo». Predstavnik je tudi izjavil, da so čete pete vilaje še vedno na meji četrte vilaje, toda niso prišle na ozemlje te vilaje. Čete obeh vilaj si stojijo nasproti na svojih položajih.

Alžirska policija je nocoj prepovedala Alžircem odhod v tujino na delo. Številni Alžirci so namreč nameravali odpotovati v druge države, toda to so jim zabranili. Iz Orana poročajo, da je nocoj šlo skozi Oran mnogo vojakov, ki prihajajo z maroške meje in iz zahodne Alžirije. Odšli so proti vzhodu. Ne ve se, kje so sedaj te sile, ki so opremljene s topništvom in z oklepnimi vozili in pripadajo peti vilaji, kjer je glavni štab vojske.

Bivši predsednik alžirske vlade Ferhat Abas je nocoj pozval voditelje četrte vilaje, naj «lojalno in brez pridržkov priznajo oblast političnega urada in glavnega štaba alžirske vojske».

Iz Pariza javljajo, da je francoski minister za alžirske zadeve Joxe v stalnem telefonskem stiku s francoskim poslanikom v Alžiru in s poveljnikom francoske vojske v Alžiriji generalom De Brebissonom. Francoska vojska v Alžiriji je dobila jasna navodila, ki pa so tajna. Baje predvidevajo razne načrte v primeru hudih incidentov v predelih, kjer živijo Francozi. Če bi prišlo do spopada med Alžirci, bi francoska vojska dobila ukaz: 1. V primeru omejenih incidentov v glavnih središčih bi vojaki zapustili vojašnice, kjer so sedaj v pripravljenosti, in bi «diskretno» patrulirali po francoskih predelih mest, kjer bi prebivalstvu svetovali, naj se kolikor mogoče malo pokaže na ulicah. 2. V primeru splošne državljanske vojne in demonstracij proti Evropejcem» pa bi francoska vojska intervenirala z vsemi razpoložljivimi sredstvi, «da vzpostavi red.» Drugi načrt pa je po zatrjevanju obveščenih krogov predviden samo v primeru državljanske vojne.

Danes je zopet prišel v Pariz predsednik alžirske izvršilne oblasti Fares. V Parizu bo ostal dva ali tri dni.

Trinidad in Tobago neodvisna država

PORT OF SPAIN, 31. — Opolnoči med četrtkom in petkom je nastala nova država, Trinidad in Tobago. To je najmanjša država ameriškega kontinenta, ki se bo vključila v britanski Commonwealth skupno z ostalimi štirinajstimi članicami. Otoka sta postala neodvisna po 165 letih britanske kolonialne nadvlade. Opolnoči so na sedež vlade razobesili rdeče-belo-črno zastavo nove države. Danes je bila glavna uradna svečanost ob navzočnosti angleške princese, ki je predsedovala otvoritvi parlamenta.

Ministrski predsednik je dr. Eric Williams, ki je voditelj narodne ljudske stranke. Sedanji guverner sir Solomon Hockon je postal generalni guverner in predstavnik angleške kraljice.

Trinidad in Tobago sta majhna otoka v bližini vzhodne venezuelske obale med Antilskim in atlantskim morjem.

Agencija «Tass» poroča, da je predsednik sovjetske vlade Hruščov poslal predsedniku vlade v Trinidadu brzojavko, s katero izreka prisrčna voščila in izraža željo za navezavo diplomatskih odnosov.

VARŠAVA, 31. — Angleški laburistični voditelj Gaitskell je prišel nocoj z letalom v Varšavo na petdnevni obisk na vabilo poljskega zavoda za zunanje zadeve. Gaitskell si bo ogledal južno Poljsko in se bo v ponedeljek vrnil v Varšavo.

AFRIŠKI ŠTUDENTI PRI TITU

«Sporazumno rešujte spore ki bi utegnili nastati»

Izjave voditeljev izvenblokovskih držav ob prvi obletnici beograjske konference

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 31. — Predsednik republike maršal Tito je sprejel včeraj popoldne člane delovnega predsedstva prve konference afriških študentov. Svojim gostom je Tito izrazil zadovoljstvo, ker so sklenili, da se njihov prvi sestanek organizira v Jugoslaviji, in poudaril, da je zelo važno, da že sedaj, ko študirajo, ustvarjajo čim tesnejše medsebojne stike, da razpravljajo o vprašanjih, ki se tičejo enotnosti Afrike, in pregledajo tiste negativne pojave, do katerih bi lahko prišlo zaradi poskusov vmešavanja od zunaj. Tito je dejal, da neokolonializem ne spi, temveč da si skuša ohraniti svoje pozicije.

«Danes je najbolj važno, je rekel Tito, da se popolnoma likvidirajo vse oblike kolonialnega vmešavanja in kolonialne vladavine v Afriki in drugod». Tito je nadalje poudaril, da Jugoslavija pozorno spremlja proces razvoja v Afriki in da bo vedno na strani afriških narodov ne glede na posledice. «Kajti, je poudaril Tito, naša načela so svoboda in neodvisnost vsake države, pravica vsakega naroda do samouprave, pravica vsakega naroda, da sam določa smer svojega notranjega razvoja in življenja. Mi smo prepričani, je zaključil Tito, da boste našli možnost, da na miren način in sporazumno rešite sporna vprašanja, ki bi se pojavila in ki se jim je včasih težko izogniti v odnosih med posameznimi državami, in da boste posebno do poskusov vmešavanja od zunaj enotni. Kakor vam je znano, Jugoslavija ni velika država, toda vedno bo v mejah svojih možnosti storila vse, da v materialnem in političnem pogledu pomaga vašim državam».

Predsednik odbora afriških organizacij Čango Mačo se je zahvalil predsedniku Titu ne samo za njegovo prijateljsko napotilo, temveč tudi za gostoljubnost, ki so je deležni v Jugoslaviji, ker se počutijo ne samo kot pri dobrih prijateljih, temveč kot doma. Mačo se je še posebno zahvalil maršalu Titu za pomoč, ki jo je Jugoslavija vedno nudila afriškim narodom, in dejal: «Nikdar ne bomo pozabili, da je Jugoslavija naš največji prijatelj».

Maršal Tito se je zadržal v prisrčnem razgovoru z afriškimi študenti, ki so danes nadaljevali svoje delo.

Zvezna skupščina Jugoslavije bo na skupnih sejah obeh domov 20. septembra začela razpravo o prvem osnutku nove ustave. Po informacijah Tanjuga bo predsednik zvezne skupščine Peter Stambolić na podlagi sporazuma z izvršnim odborom Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije predlagal skupščini, naj se na skupni seji zvezne skupščine in zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije proučijo načelne postavke osnutka nove ustave. Po končani razpravi v skupščini bo prvi osnutek ustave izročen v javno diskusijo.

Ob obletnici beograjske konference ocenjujejo udeleženci tega zgodovinskega sestanka v odgovorih na prošnjo uredništva «Borbe» rezultate konference in njen vpliv na mednarodne dogodke. Po mnenju predsednika indijske vlade Nehruja je konferenca važno prispevala k popuščanju mednarodne napetosti, k ohranitvi miru ter krepitvi prijateljskega sodelovanja med narodi. Predsednik Ciprske republike Makarios in šef kamboške države princ Sihanuk pa poudarjata, da so bile velike sile pod vplivom enotnosti izvenblokovskih držav prisiljene povabiti zastopnike teh držav na sodelovanje pri razgovorih o razorožitvi.

Mnogi udeleženci konference opozarjajo na potrebo nadaljnjih naporov za ohranitev miru na svetu. Pri tem poudarjajo, da je na tej konferenci prišla do izraza želja vseh narodov po miru, da bi se lahko posvetili nadaljnjemu razvoju in napredku človeštva.

Enakost pogledov udeležencev konference zastopnikov držav iz raznih krajev sveta v ocenitvi perečih mednarodnih vprašanj, obsodba kolonializma in drugih metod zatiranja narodov, zahteva po priznanju pravic vseh narodov na svobodo in neodvisnost, torej na dolžnost, da je potrebno v duhu načela miroljubne koeksistence reševati vse spore med narodi in zagotoviti trajen mir, vse to je naletelo na širok odmev na svetu. Pod pritiskom svetovnega javnega mnenja so se velike sile prepričale, da je nemogoče ignorirati mnenje držav ki se nočejo priključiti blokom. Prav tako ni dvoma, da je beograjska konferenca prispevala k mednarodnemu razumevanju, pokazala pot, ki vodi k rešitvi perečih mednarodnih vprašanj, in na odločnost narodov, ki ne pripadajo blokom, da se z vsemi sredstvi bore za ohranitev miru na svetu in za napredek človeštva. Beograjska konferenca je dvignila ugled nevezanih držav, kar so potrdili tudi kasnejši dogodki, posebna vloga, ki so jo odigrali zastopniki teh držav v OZN in na konferenci za razorožitev v Ženevi.

B. B.

Referendum v Singapuru

SINGAPUR, 31. — Jutri bo 624.000 državljanov iz Singapura glasovalo o obliki, ki naj jo dobi zveza Singapura z malajsko federacijo. Na referendumu se bodo morali volivci izreči o treh rešitvah: 1. Singapur bo združen z malajsko federacijo kot država s posebnim statutom, zlasti kar se tiče dela in šolstva. 2. Singapur bo postal ena od držav malajske federacije. 3. Singapur bo združen z malajsko Federacijo «na podlagi pogojev, ki ne bodo manj ugodni», kakor pogoji, ki se bodo ponudili ozemljem Borneo, Sarawak in Brunei, da se pridružijo federaciji.

Ameriška izzivanja okoli Kube

WASHINGTON, 31. — Bela hiša je nocoj javila, da sta dve vojni ladji, «o katerih menijo, da sta bili kubanski», streljali na neoboroženo letalo ameriške mornarice. Incident se je dogodil včeraj, in Bela hiša trdi, da je to bilo nad mednarodnimi vodami.

Voditelj tiskovnega urada Bele hiše Salinger je izjavil, da je ameriška vlada poslala kubanski vladi protestno noto s posredovanjem švicarskega poslaništva v Havani. Nota pravi med drugim, da bodo v prihodnjih podobnih incidentih ameriške oborožene sile «uporabile vsa sredstva v svojo zaščito in da zagotovijo svobodno uporabljanje mednarodnih voda».

Ameriško ministrstvo za obrambo je pozneje sporočilo, da je bil napad izvršen 24 kilometrov severno od kubanskega mesta Cardenas.

O konferenci zunanjih ministrov

PARIZ, 31. — Predstavnik francoskega zunanjega ministrstva je nocoj izjavil, da ni v programu nobena konferenca zunanjih ministrov štirih zahodnih držav v bližnji prihodnosti. Dodal je, da ne misli komentirati trditev tiska, da je Francija hladna glede take konference, na kateri bi morali govoriti o Berlinu, in ki naj bi bila pred začetkom zasedanja skupščine OZN.

DANES

Napetost v Alžiru se bliža vrhuncu. Če se ne bodo tajna pogajanja končala z uspehom, bo katastrofa neizogibna, in zgodilo se bo tisto, kar je včeraj vsakih deset minut oddajal alžirski radio po ukazu poveljstva četrte vilaje: «Danes bo tekla kri.» Toda istočasno so množice po ulicah Alžira nosile table z napisi: «Sedem let vojne je dovolj», «Živela revolucija». Francoska vojska pa je pripravljena, da v primeru državljanske vojne intervenira «z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da vzpostavi red». Toda demonstranti so sprejeli resolucijo, v kateri je rečeno, da bodo v primeru bratomorne vojne vsi delavci v Alžiriji stavkali; hkrati zahteva resolucija sklicanje sestankov vseh voditeljev revolucije in izvolitev ustavodajne skupščine. Trenutno je Alžir obkoljen z vojaki, ki so zvesti političnemu uradu z Ben Belo na čelu.

V Ženevi pa kaže, da je prišlo do zbližanja stališč glede prekinitve jedrskih poskusov. Ameriški predstavnik je včeraj ponovil Kennedyjevo izjavo od srede, da je namreč 1. januar sprejemljiv rok tudi za ZDA, toda samo če bo do tedaj sklenjena pogodba na podlagi predlogov ZDA in Velike Britanije; tristranski pododbor pa naj do 1. januarja pripravi učinkovito mednarodno pogodbo; hkrati ZDA ne morejo sprejeti «tihe odpovedi nadaljevanja poiskusov,» t. j. moratorija de facto. Sovjetski delegat je odgovoril, da bo glede pododbora predlog proučil, toda domneva se, da bo sovjetska vlada sprejela ta predlog, ker so ga ugodno sprejele tudi nevtralne delegacije, prvi med njimi brazilska in švedska. Voditelj druge je dejal, da so se stališča tako približala, da gre dejansko samo še za vprašanje, ali naj bodo inšpekcije obvezne ali na vabilo. Švedski delegat je hkrati napovedal kompromisni predlog, ki bi utegnil to pereče vprašanje rešiti, in zato vlada zanj že sedaj veliko zanimanje.

Toda tajnik OZN U Tant je včeraj v Varšavi izjavil, da se mu ne zdi mozna popolna izvedba razorožitve od danes na jutri, ker je splošno nezaupanje preveliko, da bi lahko takoj preneha. Pri tem pa je ponovil žalostno resnico, da ni pravično uporabljati 120 milijard dolarjev za oboroževanje, medtem ko so na svetu nerazvite dežele, ki bi v veliki meri izboljšale svoje gospodarstvo, če bi dobile samo določen odstotek tega zneska.

Od včeraj dalje je na Zemlji nova neodvisna država — Trinidad in Tobago — dva majhna otoka v bližini vzhodne venezuelske obale, ki sta bila 165 let britanska dominiona

NOVI POIZKUSI ZA ZBLIŽANJE STALIŠČ V ŽENEVI

Tristranski pododbor naj ne prekine dela Švedska napoveduje kompromisni predlog

ZDA in Anglija zavračajo moratorij glede podzemeljskih poizkusov brez obveznega nadzorstva - Švedski delegat meni, da bi bil z nekaj dobre volje sporazum mogoč

ŽENEVA, 31. — V krogih ženevske razorožitvene konference ugotavljajo, da je datum 1. januarja 1963 kot rok za prekinitev jedrskih poizkusov edina točka, glede katere se ZDA, SZ in Velika Britanija praktično strinjajo. Kar se tiče sredstev, s katerimi naj se to doseže, pa so stališča še vedno narazen, čeprav je v zadnjem času prišlo do znatnega zbližanja.

Ameriški predstavnik Dean je danes ponovil, kar je bil predsednik Kennedy izjavil na tiskovni konferenci v sredo, in sicer da je 1. januar, ki ga je omenil sovjetski delegat v Ženevi, sprejemljiv rok tudi za ZDA. Dodal je, da so ZDA mnenja, da je treba ukiniti jedrske poizkuse od 1. januarja prihodnjega leta dalje. Toda ameriška vlada je mnenja, da bo ta sporazum mogoč, samo če bo do tedaj sklenjena pogodba na podlagi predlogov ZDA in Velike Britanije.

Zaradi tega je ameriški predstavnik predlagal, naj tristranski pododbor, ki obravnava to zadevo, nadaljuje svoje delo, da lahko pripravi učinkovito mednarodno pogodbo do 1. januarja. Istočasno ko bi stopil v veljavo sporazum, bi prekinili jedrske poizkuse: tudi podzemeljske, če bi dosegli splošen sporazum oziroma samo poizkuse v zraku, vesolju in pod vodo, če bi dosegli delen sporazum.

Dodal je, da ZDA ne morejo prevzeti obveznosti na podlagi moratorija de facto, oziroma, kakor je izjavil Kuznjecov, «s tiho odpovedjo nadaljevanja poizkusov».

Dean in za njim britanski delegat Godber sta zatem govorila o razlogih, zaradi katerih ne bodo zahodne države sprejele moratorija brez sporazuma. Omenila sta, da je bil tak moratorij že sprejet in da ga je Sovjetska zveza septembra 1961 nenadoma prekinila.

Godber je dejal, da sedanji predlogi zahodnih držav pomenijo velik korak naprej, in je dodal: «ZDA in Velika Britanija so že prehodile tri četrtine poti. Naj SZ napravi kos poti z nami, če res namerava učinkovit sporazum za prekinitev jedrskih poizkusov.»

Oba govornika sta poudarila, da je moratorij, ki ga predlaga SZ, nesprejemljiv za Veliko Britanijo in ZDA. Pripomnil je, da je nezaupanje ustvarila Sovjetska zveza in da ga mora sedaj izbrisati z jasno pogodbo, «ki bo lahko dala zanesljiva jamstva proti morebitnim dvoumnostim ali varanjem».

S to tezo sta se strinjala tudi italijanski in kanadski delegat, ki sta se včeraj posvetovala z ameriškim in britanskim delegatom.

Sovjetski delegat Kuznjecov je v svojem odgovoru izjavil, da ZDA in Velika Britanija nočejo kompromisa ter zahtevajo pogajanja na podlagi svojih predlogov in zavračajo spomenico nevtralnih, ki je edina prava podlaga za kompromis. Kuznjecov je dejal, da so moratorij prekinile ZDA, češ da je SZ obnovila svoje jedrske poizkuse na podlagi izjave Eisenhowerja, da se ZDA ne čutijo več vezane na moratorij.

Glede predloga, naj bi tristranski pododbor nadaljeval delo tudi med prekinitvijo konference, je Kuznjecov izjavil, da bo zadevo proučil. Domneva se, da bo SZ sprejela ta predlog, ker so ga ugodno sprejele tudi nevtralne delegacije.

Brazilski poslanik Araujo Castro je izjavil, da so novi predlogi ZDA in Velike Britanije «pomemben napor, ki ga je vredno upoštevati». Omenil je, da Brazilija nasprotuje nadaljevanju katere koli vrste jedrskih poizkusov. Pripravljena je sprejeti kateri koli predlog, ki bi omogočil prekinitev teh poizkusov, tudi delno prekinitev. Nato je izjavil, da je spomenica nevtralnih dokument, o katerem se je treba pogajati in ga tolmačiti, toda po njegovem mnenju je ta dokument glede najbolj sporne točke, t. j. glede nadzorstva dovolj jasen: določa namreč, da mora ukinitev jedrskih poizkusov spremljati nadzorstveno ugotavljanje.

Tudi on je vztrajal, naj tristranski pododbor nadaljuje delo v Ženevi ali v New Yorku med prekinitvijo dela razorožitvene konference.

Podobno tezo je razvil švedski delegat Edberg, ki je mnenja, da zahodni predlogi za omejen sporazum pomenijo znaten korak naprej. Vendar pa bi pogodba o poizkusih v atmosferi, vesolju in pod morjem bila samo spopolnitveni in pripravljalni sporazum za popolno pogodbo. Dejal je, da sta si obe strani, tudi kar se tiče popolnega sporazuma, zelo blizu, če se izvzame «pest obveznih inšpekcij», pri katerih vztrajajo zahodne države, a jih SZ zavrača. Dodal je, da že obstaja, vsaj delen sporazum o domačih nadzorstvenih postajah, o nadzorovanju teh postaj, o mednarodni nadzorstveni komisiji, o odnosih držav pogodbenic z omenjeno komisijo. Konec koncev je treba rešiti samo vprašanje, ali naj bodo inšpekcije obvezne ali pa na vabilo. Edberg meni, da bi z nekaj dobre volje bil sporazum — tudi splošen — mogoč.

Zato da se enkrat za vselej odstranijo dvomi s tem v zvezi, se Švedska pripravlja, da privatno in neuradno predloži jedrskim državam kompromis, ki bi morda rešil zadevo.

Razprava o tej zadevi se bo nadaljevala v ponedeljek. Na seznamu je še več govornikov, in zaradi tega bo morda potrebna še ena seja v ponedeljek popoldne.

U Tant je optimist glede razvoja dogodkov

VARŠAVA, 31. — Glavni tajnik OZN U Tant se je sestal davi z Gomulko, s katerim sta govorila o glavnih mednarodnih vprašanjih. Zatem je imel razgovor s predsednikom poljske vlade Cyrankiewiczem in z zunanjim ministrom Rapackim.

Nocoj je U Tant na tiskovni konferenci izjavil, da je optimist glede razvoja svetovnih mednarodnih dogodkov. Dodal je, da izhaja to prepričanje iz njegovih izkušenj po dosedanjih stikih. S tem v zvezi je izjavil, da so bili njegovi razgovori s sovjetskimi voditelji v SZ zelo koristni, in da je zapustil Moskvo z boljšim razumevanjem sovjetskih pogledov na nekatera mednarodna vprašanja.

Na vprašanje nekega časnikarja, ali bi bilo koristno postaviti berlinsko vprašanje na dnevni red zasedanja skupščine OZN, je U Tant odgovoril, da je to odvisno od članov OZN, toda do sedaj ni noben od teh predlagal kaj takega.

Glede razorožitve je U Tant izjavil, da predlogi osmih nevtralnih držav o prekinitvi jedrskih poizkusov lahko prispevajo k rešitvi tega vprašanja, in je dodal, da bi po njegovem mnenju določitev neatomskih področij (kakor predvideva načrt Rapackega) lahko mnogo prispevala k stvari miru.

Na koncu tiskovne konference je U Tant izjavil, da je med razgovori s poljskimi voditelji, posebno pa z Gomulko in s Cyrankiewiczem, dobil vtis, da sta ta dva mnenja, da bi bil sestanek med Hruščovom in Kennedyjem koristen, ne more pa reči, ali to želita takoj.

Pred tiskovno konferenco je U Tant govoril na varšavski univerzi. Razen zunanjega ministra Rapackega so bili navzoči številni predstavniki akademskega zbora, med katerimi tudi predsednik Akademije znanosti filozof Kotarbinski. U Tant je med drugim izjavil, da ni pravično, da se na eni strani uporablja letno 120 milijard dolarjev za oboroževanje, na drugi strani pa so na svetu številne nerazvite dežele, ki bi lahko v veliki meri izboljšale svoje gospodarstvo, če bi dobile samo določen odstotek zneska, ki ga močnejše države uporabljalo za oboroževanje.

U Tant je izrekel prepričanje, da je najvažnejša pridobitev v tej povojni dobi pridobljena neodvisnost afriških in azijskih držav.

O razorožitvi je U Tant poudaril, da se mu ne zdi mogoča popolna izvedba razorožitve od danes na jutri, ker obstaja na svetu sedaj splošno medsebojno nezaupanje in to ne more takoj izginiti.

Vse je odvisno od samih narodov, je nadaljeval U Tant, ki je dejal, da, če bodo vsem narodom vladali ljudje zdravega razuma, ne bo več zločinov proti človeštvu, kakor je vojna. «Toda izkušnje, je zaključil tajnik, so pokazale, da od časa do časa pade oblast v eni državi ali drugi v roke voditeljev, katerih razum moti želja, da sledijo individualnim ali nacionalnim ambicijam».

LONDON, 31. — Lord privatnega pečata Edward Heath, ki je predstavljal Veliko Britanijo na bruseljskih pogajanjih, se bo sestal v ponedeljek zvečer v Parizu s francoskim zunanjim ministrom de Murvillom To so danes sporočili v Foreign officeu. Heath je sedaj na počitnicah v Franciji. V torek se bo vrnil v Anglijo.

V JUŽNI ITALIJI

ŠKODA ŠE NI UGOTOVLJENA

Do včeraj so pri RAI-TV nabrali 934 milijonov lir za prizadete po potresu Prvi dan stavke zdravnikov v vsej državi

RIM, 31. — Danes končno ni bilo nobenih poročil o potresnih sunkih. Nadaljuje se dovažanje pomoči prizadetim krajem ter nabiralna akcija pri RAI-TV, ki se je včeraj približala eni milijardi, nabrali so namreč 934 milijonov lir. Med največje prispevke spada znesek 100 milijonov, ki jih je prispeval Nacionalni inštitut za socialno skrbstvo — INPS in 50 milijonov INAM. Po pet milijonov pa so prispevali: predsedstvo senata, predsedstvo poslanske zbornice in predsednik italijanskega menjalnega urada. Pokrajinski tehnični uradi pa nadaljujejo z ugotavljanjem poškodovanih stanovanj. Do sedaj so v pokrajini Avellino pregledali 2.042 stanovanj, od katerih jih 126 že popravljajo. V Neaplju so med pregledovanjem poškodovanih stanovanj odredili izselitev štirih družin. Tudi v Sarnu se je moralo izseliti 156 družin. V pokrajini Foggia so ugotovili, da je potres prizadel 43 občin in da je poškodovanih poslopij 2.500, od katerih so jih morali 100 izprazniti, tako da je vseh družin brez strehe 200.

Jutri bo prvi dan stavke zdravnikov iz vseh bolnišnicah Italije; stavka se bo nadaljevala še 7. in 8. septembra. Predstavniki zdravnikov so se sicer danes sestali z ministrom za zdravstvo, toda brez uspeha.

V Uradnem listu je danes Banca d'Italia objavila, da je bilo konec meseca julija v obtoku 2.735 milijard ali 87 milijard več kot konec julija lani. Isti list objavlja tudi podatke o finančnem proračunu 1961-62: bilo je 4.762 milijard vplačil in 4.873 izplačil s presežkom izplačil v znesku 111 milijard.

V New Yorku pa je «Agencija za mednarodni razvoj» sporočila, da je v prvih devetih mesecih lanskega finančnega leta brezplačno prodala mednarodnim dobrodelnim organizacijam za 216 dolarjev presežkov kmetijskih pridelkov. Od tega je Italija prejela za 15,5 milijona dolarjev kmetijskih presežkov. Poleg tega je Italija prejela 11,8 milijona dolarjev fondov «AIS» za prodajo «off shore» raznih italijanskih proizvodov, v prvi vrsti strojev in petrolejskih proizvodov.

Gerhardsen v Jugoslaviji

BEOGRAD, 31. — Po pisanju norveških listov bo predsednik norveške vlade Gerhardsen s soprogo zadnji teden svojega dopusta prebil v Jugoslaviji, in sicer blizu Dubrovnika. Predsednik Gerhardsen bo prispel v Jugoslavijo 4. septembra.

Kriza sistema v Francovi Španiji

Po dveh mesecih relativnega premirja so asturski rudarji spet začeli stavkali. Ko zahtevajo zboljšanje svojega materialnega položaja in demokratizacijo delovnih odnosov, terjajo pravzaprav uresničitev zahtev, ki so jih omenjali že med stavkami aprila in maja letos. Ostri represivni ukrepi proti stavkajočim pa pričajo o tem, da Francov režim nima namena, da kar tako ustreže zahtevam delavcev, niti da se začne pogajati z njimi.

Takšen položaj bi imeli v številnih državah za resen spopad med delavci in delodajalci. V Španiji pa pomeni veliko več. Gre za manifestacijo resne krize vsega vladajočega sistema, ki ne more uskladiti teženj večine španskega prebivalstva po bolj demokratični družbeni ureditvi države z današnjo zaostalo in totalitarno politično strukturo. Ta kriza se bo nedvomno še naprej poglabljala tako močno, kakor se bo bolj odkrito manifestirala nesposobnost Francovega režima, da bi prispeval k evoluciji odnosov v državi.

Nekatere «reforme» režima v zadnjem času ne dopuščajo nobenega dvoma o smereh njegovega nadaljnjega gibanja. Čeprav so z upravnih položajev odstranili nekatere znane falangiste, so na njihovo mesto prišli ljudje, ki niso nič manj predani režimu in osebni diktaturi gen. Franca. Novi ministri, med katerimi je veliko vojaških oseb, (ki čedalje bolj prevzemajo vodilne položaje ne le v političnem ampak tudi v gospodarskem življenju države), morajo prispevati k učinkovitosti režima in k njegovemu spretnejšemu delovanju v današnjem zapletenem položaju v Španiji. Izročitev ministrskih položajev v novi vladi nekaterim zastopnikom promonarhistov in voditeljem katoliške akcije — ne spreminja bistva stvari. Tudi tu gre za preizkušene prijatelje režima, preko katerih skušajo vplivati na kroge, ki so jim blizu — (monarhiste in katoliško gibanje), kjer se v zadnjem času prav tako postavljajo zahteve po demokratizaciji odnosov v državi. Gre torej za balansiranje med silami, vdanimi Francu, da bi prebrodili kritičen položaj, v katerem se nahaja režim. Nekolikšna liberalizacija v nekaterih področjih javnega življenja (na primer ublažitev cenzure tiska, seveda samo režimskega, zakaj opozicijskega sploh ni) prav tako velja samo znotraj okvirov sedanjega režima in za pristaše sedanjega režima.

Značaj «reformiranega» režima se je, končno, uveljavil tudi ob represalijah proti španskim državljanom — udeležencem IV. kongresa Skupščine evropskega gibanja, ki je bil pred kratkim v Muenchenu. Te so preganjali, deportirali ali aretirali samo zato, ker so na mednarodnem sestanku gibanja, v katerega se skuša vključiti tudi Franco sam, izpovedali načela integracije Španije in Zahodne Evrope, ki niso identična s tistimi, ki jih zastopa Francova vlada. Ti so namreč zavzemali stališče, da se enotne Evrope ne da doseči brez Španije, ki pomeni njen integralni del, da pa se kot pogoj popolni integraciji Španije in Zahodne Evrope postavlja liberalizacija njenih ustanov.

Podpora, na katero so naleteli predlogi na sestanku gibanja — katere ideološke in blokovske pripadnosti zahodnemu svetu se ne da prikriti, in pa Francova reakcija na to zborovanje — kažejo na tri pomembne komponente političnega položaja Španije:

Prvič: v Zahodni Evropi uradno in neuradno čedalje močneje pritiskajo na Španijo zaradi liberalizacije njenega notranjega življenja. Pritisk je okrepljen, zlasti odkar je Španija uradno zahtevala status pridruženega člana Skupnega trga. Se več, liberalizacijo notranjih odnosov, ki bi sistem v Španiji kolikor toliko približala političnim sistemom v Zahodni Evropi, kar bi omogočilo lažjo in popolnejšo gospodarsko in politično integracijo teh držav, se čedalje bolj postavlja kot pogoj neposrednega vstopa v «evropsko skupnost»;

Drugič, Franco odločno odklanja liberalizacijo svojega režima, celo za ceno vstopa v «evropsko skupnost», zadovoljil bi se s članstvom v nekaterih drugorazrednih zahodnih organizacijah, ki pa spričo krepitve splošnih tendenc po celovitejšem gospodarskem in političnem združevanju Zahodne Evrope — izgubljajo na pomenu;

Tretjič, protifrankistična opozicija je že zdavnaj prešla meje klasične levice. Pojavlja se celo med silami, ki so v preteklosti pomenile oporo Francovemu režimu, kakor so to monarhisti in katoliška cerkev, ki se želi — zlasti po lanskoletni papeževi socialni encikliki «Mater et magistra» — odtujiti od politike režima, zlasti v zvezi z delavci.

Takšna razširitev protifrankistične opozicije daje gibanju vseljudski značaj in odpira precej širše možnosti za njihovo zmago. Gibanje pa je še v svoji začetni fazi, neorganizirano, deljeno, obremenjeno s številnimi nasprotji med posameznimi opozicijskimi silami, ki izvirajo še iz časov državljanske vojne. Vse to vpliva na to, da njegov politični učinek ni enakovreden njegovi moči. Zato se tudi postavlja kot najnujnejše akcijska enotnost gibanja in trdno sodelovanje med vsemi opozicijskimi silami ne glede na njihovo politično in ideološko opredeljenost.

Odklanjanje sodelovanja z nekaterimi strankami, kakor na primer s komunistično partijo (verjetno iz strahu, da ne bi njena navzočnost pri gibanju prejudicirala značaja prihodnje družbene ureditve države) vsekakor ne pelje k napredku protifrankističnega gibanja. Še več to ga osvobaja ene izmed najbolj organiziranih in najbolj vplivnih opozicijskih sil.

Podobne težnje lahko ugotovimo tudi na sindikalnem področju, kjer se po porazu korporativističnih sindikatov falange pojavljajo težnje o ustanovitvi nekaj sindikalnih central, ki bi zastopale različna stališča. Te nasprotujejo splošnemu razpoloženju španskih delavcev, ki se lahko le v enotnem gibanju bolj ali manj uspešno postavijo po robu režimu. Na to opozarja, končno, bogata izkušnja, pridobljena v valu stavk, ki je v zadnjih mesecih zajel Španijo. Samo z ustvarjanjem enotnega protifrankističnega gibanja v vseh njegovih aspektih, na političnem in sindikalnem področju, v državi in zunaj nje, je možno ustvariti realne pogoje za odpravo sedanjega režima, ki, kakor kaže, preživlja svojo agonijo.

Delavski razred, ki je bil vrsto let politično in gospodarsko brez vsakih pravic in v defenzivi, se je začel ponovno zavedati pomena svoje akcije za nadaljnji potek družbenih gibanj v državi. Boj španskih delavcev za gospodarsko zboljšanje življenjskih pogojev, za demokratizacijo odnosov v proizvodnji — vsebuje pravzaprav prvine boja za upostavitev širših demokratičnih odnosov v španski družbi sploh.

Prisiliti vladajoči režim na umik v njegovi bazi, izsiliti spremembe v odnosih v proizvodnji — pomeni spodkopati temelje zgradbi frankizma, pomeni njegovo rušenje. Od tu izvira tako podpora, ki jo nudi protifrankistična opozicija stavkovnemu gibanju, kakor tudi pozornost, na katero naleti v svetu.

MARKO KOZMAN

Jacqueline Kennedy se je vrnila v ZDA

NEW YORK, 31. — Jacqueline Kennedy, žena predsednika ZDA, ki je odpotovala iz Italije ob 13,31, je zvečer prispela v New York. Z njo se je vrnila tudi hčerka Caroline, s katero je ameriška «first Lady» prebila počitnice v Italiji.

Anna Magnani v filmu «Mamma Roma», ki je bil včeraj na sporedu filmskega festivala v Benetkah

KAKO SO UJELI DRAŽO MIHAILOVIĆA

Draža se spretno in srečno izmika vsem zasledovalcem in preganjalcem

Zastavnik Tufić se je vtihotapil v Dražino skupino, a je še srečno pobegnil, ko je uvidel, da mu ne zaupajo in da je že v resni nevarnosti za življenje

11 V začetku junija je Ozna z vseh strani zbirala podatke o Draži, njegovih spremljevalcih in njihovem gibanju. Drvarji in pastirji so opisovali četniškega poglavarja in njegove spremljevalce vendar pomanjkljivo in nepreprič ljivo.

Vsemu temu se je imel Draža zahvaliti, da je lahko nadaljeval pot k Drini. Večkrat je naletel tudi na vojaške patrulje, a vselej se mu je posrečilo izmakniti se. Končno je nekega junijskega jutra prispel na neki hrib, kjer je zagledal Drino. Razdelil je oficirjem po dvajset zlatnikov, navadnim četnikom pa po 40.000 din. da ne bi ostali brez denarja, če bi se razkropili in ubrali vsak svojo pot, ko pridejo čez Drino.

Nekega popa, ki je bil tudi z njimi, je določil za nabavljalca hrane. Toda tega popa je milica kmalu ujela. Prepeljali so ga v Beograd in pop je dal mnogo informacij o Mihailoviću, že tedaj je Ozna sprejela sklep, ki naj bi ga izvedel tridesetletni Ljuba Popović. Ta je bil po činu major, pravi silak in sposoben prenašati najhujše napore. Njegova naloga je bila, da se čimprej pripravi in krene v vzhodno Bosno.

Ko je Draža videl, da mu od časa do časa kdo izgine, je postal vse bolj previden. Imel je samo še 11 ljudi. Vedno bolj pa je čutil, da tudi pred prebivalstvom ni posebno varen, čeprav se je znal spretno pretvarjati. Kamor je prišel, je «poizvedoval» po Draži. Končno je dobil stik z bosenskimi četniki. Tako je prišlo k njemu nekaj bivših komandantov, kar ga je spravilo v boljšo voljo. Ti so sicer spet odšli, pri njem je ostal samo eden s svojimi spremljevalci. Ta in njegovi ljudje so se v teh krajih najbolje spoznali in so bili potem preskrbljevalci vse skupine.

Čeprav Draži ni bilo žal plačevati hrane z zlatom, bosenskim četnikom ni zmeraj uspelo nabaviti dovolj hrane zanj in za njegove spremljevalce. Po hrano, tobak, milo, sukanec in šivanke, potem pa tudi po aparat za striženje je moral Borko Radović poslati svoje skrivače celo v Sarajevo.

V tistih dneh se je Draži spet priključila skupina razcapanih in sestradanih četnikov. Med njimi je bil tudi neki radijski telegrafist, ki ga je Draža spoznal in se ga je zelo razveselil. Sklenil je, da si mora na vsak način omisliti radijsko postajo.

Vzlic vsem stiskam in stradanju je Draža Mihailović po sestanku z bosenskimi komandanti sklenil, da ostane še nekaj časa v Bosni. Od tistega dne, ko mu je Borko Radović pripeljal kot spremljevalce ljudi, na katerih puške in vdanost se je lahko zanesel, ni več tako pogosto omenjal Srbije. Čeprav se je zmrdoval, kadarkoli mu je «posilni» prinesel v pločevinasti skodeli «jed» iz polžev in gorskih zelišč, se je vztrajno držal gostih vlaseniških gozdov. Na postankih in odmorih se je poglabljal v časopise in se na samem pogovarjal z radijskim telegrafistom Sašo Teodorovičem. Bil je v resnici pripravljen z zlatom preplačati radijski oddajnik.

Borko Radović je pošiljal zaupne ljudi v Beograd in Sarajevo z nalogo, da staknejo kak radijski oddajnik in ponudijo zanj plačilo v zlatu. V tem času so drugi njegovi skrivači odhajali k Drini na poizvedovanje. Tam so previdno povpraševali po vojaških enotah, ki so stražile mostove in brodove, ter iskali kraj, kjer bi lahko brez nevarnosti prebredli deročo reko.

Morda bi čakal na levem bregu Drine na radijski oddajnik tudi do oktobrskega deževja, če ga neusmiljeni pregon in strah, da ga obkolijo in ujemo, ne bi prisilila, da zbeži ne samo iz gozdov Romanije, ampak tudi iz Bosne.

Pred vojaškimi patruljami se nikjer ni več čutil varen. Ko je komandant Osemintridesete divizije, general Franjo Herljević, začel čedalje pogosteje dobivati od štabov enot obvestila o skrivnostni skupini četnikov, povečini Srbijancev, je naročil zastavniku Enaindvajsete tuzlanske brigade Aleksandru Tufiću, naj se vtihotapi v to skupino četnikov in ugotovi, ali je med njimi zares Draža Milailović.

Zastavnik Tufić, ki živi sedaj v Sarajevu kot kapetan JLA, se dobro spominja vročega avgusta 1945. leta. V vasi Sokolovičih je potrpežljivo čakal, da mu zrastejo brada in lasje. Dobro je vse premislil, kaj bo rekel Draži in njegovim spremljevalcem, ko se bo kot dozdevni srbijanski četnik znašel med njimi.

Naposled se je nekega večera, bradat in v četniški obleki, napotil h gori Devetaku. Po nasvetu dveh svojih tovarišev, ki sta ga spremljala do roba gozda, se je sam ranil s strelom iz revolverja v nogo, zavezal si je rano z robcem in se šepajoč podal za četniki.

Mrzla noč mu je minila v tavanju po gori. Zjutraj se je spustil v vas Kusače, da bi od četniških skrivačev zvedel, ali so kje videli kakšno skupino četnikov, Srbijancev. Imel pa je smolo, da se je nameril na hišo partizanske družine Kosoričevih. Medtem ko je stara kmetica odšla v hišo, da mu prinese kos kruha, sta se dve dekleti iztihotapili in pohiteli navzgor proti vasi. Na srečo je Tufić pravočasno opazil, da se bližajo hiši miličniki z dekletoma, in jo je hitro popihal v gozd.

Tufič je še dva dni taval po okolici Han-Pijeska. Zasvitalo se je že četrto jutro, odkar se je podal na pot. Po hladni noči je prigrelo toplo sonce in zaspal je na planem. Uro pozneje si je v nedoumju in strahu mencal oči: neki četnik ga je z nogo tiščal k tlom, drugi pa je zahteval, naj izroči puško.

Ko sta ga četnika razorožila in preiskala, sta mu ukazala, naj stopi z njima. Ko so prišli na vrh hriba, je četniški stražar poklical dežurnega oficirja. Četniški kapetan je potem dolgo zasliševal Tufića. Ta mu je povedal, da mu je ime Milan, da je četnik iz okolice Loznice, da je zaostal v Bosni in da ga je ranila miličniška patrulja. Kapetan je nasedel njegovi zgodbi. Toda druga dva Dr[illegible] oficirja, ki sta ga potem [illegible] zaslišavati, sta na vse njegov[illegible] govore sumljivo zmajevale [illegible] vami, a sta ga le odpeljala [illegible] boj v taborišče. Ukazala sta [illegible] naj počaka pri nekem dr[illegible] in mu dala kos koruznega k[illegible] Zastavnik Tufić si ni obet[illegible] dobrega, vendar se je pre[illegible] da mu gre koruzni kruh [illegible] sko v slast, pri tem pa [illegible] kradoma razgledoval okrog [illegible] V vasi Sokolovičih si je bil [illegible] in dneve ogledoval fotog[illegible] Draže Mihailovića, zato mu [illegible] bilo težko takoj opaziti [illegible] poznati. Draža, z naočnikj [illegible] su in s kratko pristriženo [illegible] lasmi, je sedel na štoru [illegible] nega bora. Pred njim je st[illegible] cir in mu tiho nekaj govor[illegible]

V nenehnem strahu in n[illegible] vosti je Aleksander Tufić [illegible] na tistem hribu tri dni z D[illegible] njegovimi spremljevalci. Č[illegible] da ga četniki sumničijo. Se[illegible] tega dne se mu je zazdelo, [illegible] se malo otajali: neki četn[illegible] je vprašal, ali bi menjal s[illegible] ško z njim, pa tudi Draža [illegible] tistega dne prvič obstal, ko [illegible] Tufić ob srečanju po vojaš[illegible] zdravil, pozorno ga je po[illegible] in mu rekel, da je imel [illegible] sreče, ker mu je uspelo p[illegible] ti, čeprav je bil ranjen.

Od tistega dne je Tufić v[illegible] vnemo prinašal v tabor v[illegible] izvira, nabiral drva za o[illegible] stregel oficirjem.

Že v prihodnjih dneh se [illegible] zvedelo — vest je prinesla [illegible] na četnikov iz Vlasenice. [illegible] partizani vtihotapljajo svoje [illegible] med četnike. Tufić je spo[illegible] da mu med četniki ne bo [illegible] ka; čutil je namreč, da [illegible] zaupajo. Začel je misliti p[illegible] a ni mogel dobiti prave [illegible] nosti. Nekega jutra zbudil [illegible] četnika Tufića, češ naj gre [illegible] ma po vodo. Tufić je stopil [illegible] rak z njima. Na lepem pa [illegible] zil, da četnika ne nosita [illegible] posod za vodo, in uganil, [illegible] mislita odpeljati globlje v [illegible] ubiti. Zdaj ni več okleval, [illegible] ki jasi je planil vstran in se [illegible] nal v goščavo. Beg mu je [illegible]

Kmalu so prispeli vojaki [illegible] mionih. Še istega dne so [illegible] Dražo in njegove spremlj[illegible] Vtem ko se je Draža skr[illegible] bratoma Majstorovičema [illegible] gojem Kovačem na pokop[illegible] neke vasi, so vojaki ranili [illegible] četniškega kapetana, ki je [illegible] fića prvi zasliševal.

Ta četniški oficir je bil [illegible] zanesljiva priča, ki je potr[illegible] se Draža Mihailović skrival [illegible] seniških gozdovih, da čaka [illegible] dijski oddajnik in na ugod[illegible] ložnost, da jo mahne čez [illegible] Srbijo.

Ko je major Ozne Lju[illegible] povič zvedel za podvig T[illegible] takoj pohitel iz Beograda v [illegible] no Bosno.

Osemnajstega avgusta ok[illegible] vetih zvečer se je s [illegible] pripeljal v srebrniški okr[illegible] devetorico oficirjev iz K[illegible] narodne obrambe, radijskim [illegible] grafistom in človekom za [illegible] ga oddelka. Med potjo so [illegible] sili orožje in dva radijska [illegible] nika, ki so ju ponesli s [illegible] Blizu topliškega zdravilišč[illegible] ber so se oblekli kot četn[illegible] se napotili k Javor planin[illegible] in dva vojaka z enim re[illegible] oddajnikom pa so ostali p[illegible] mionu.

Oblečena v četnike se je [illegible] skupina skrivati pred vo[illegible] patruljami. Prišla je v dv[illegible] kjer je našla ljudi, ki so [illegible] prej vodili Dražo, v tretj[illegible] mogla, ker je bila tam tr[illegible] četa in nekaj vojakov pra[illegible] neke vdove, ki je Draži pr[illegible] vala hrano. Zadrževali se [illegible] naprej po drugih vaseh [illegible] ci, a direktna sled za p[illegible] bila le izgubljena. Kaj sv[illegible] je bilo težko, ker so bili [illegible] skrivači nezaupni.

Da bi si major Popović [illegible] govi ljudje pridobili nih[illegible] panje, so se vrnili na cesto [illegible] Han- Pijesak in na pr[illegible] kraju «napadli» kamion, s t[illegible] so se bili pripeljali v Bo[illegible] Beograda, ga temeljito pr[illegible] s kroglami in «ujeli» oficir[illegible]

Šofer in dva vojaka, ki [illegible] skupina pustila pri poškod[illegible] kamionu, sta takoj razne[illegible] co o «četniškem napadu».

Da pa bi bilo vse to v[illegible] bolj prepričljivo, je skup[illegible] dni vodila s seboj zvezana [illegible] tizanskega oficirja v uni[illegible] ga kazala ljudem po nasel[illegible]

Tako so si Ljuba Popo[illegible] njegovi ljudje pridobili [illegible] mnogih četniških skrivač[illegible] prav so si hkrati znali [illegible] čili zasledovanje Draže in [illegible] postavili veliki nevarnosti [illegible] niške in vojaške patrulje [illegible] tako mislile, da so četniki [illegible] kamion, in so jih zasledov[illegible]

Skupina je križarila po [illegible] in se umikala preganjalcem [illegible] v okolici kladanjske vasi Ž[illegible] ji je uspelo ujeti zvezo z [illegible] četnikoma-civilistoma, ki [illegible] ljubila, da poiščeta komand[illegible] za sestanek. Do sestanka je [illegible] a komandanta ni bilo. Spo[illegible] da ne verjame, da so četn[illegible] svojim zabičal, naj se d[illegible] rujejo «bratov iz Srbije».

Major Popović in oficirji [illegible] videli, da tako ne bodo p[illegible] ži na sled.

(Nadaljevanje v torek)

ZAKLJUČENA PRVA POLOVICA BENEŠKEGA FESTIVALA

Višek zanimanja za «Lolito» in še zlasti za «Mammo Romo»

V četrtek je občinstvo lepo sprejelo že ne več novi Bulajičev film «Vzplamtelo mesto»

BENETKE, 31. — Dva dneva napetosti na beneškem filmskem festivalu: v četrtek tako pričakovana «Lolita», v petek pa «Mamma Roma», Pasolinijev film z Anno Magnani.

Kar se tiče prvega filma, bi veljalo takoj v začetku poudariti, da v njem ni skoraj nobenega poudarka na tistem, kar je knjigi Nabokova dalo določen sloves, niti ne preveč simpatičen. Nasprotno je režiser marsikaj omilil in je tako nastal film, ki ne prehaja mej toliko drugih hollywoodskih filmov. Predvsem je že sama glavna igralka, ki kaže kako leto več kot Lolita v romanu; profesor Humbert pa spet ni tako zelo star, da bi bil ob Loliti že kar nemogoč.

Ko se torej otresemo misli na knjigo Nabokova, potem se nam zdi film Stanleya Kubricka kar dober; in to ni nič presenetljivega, ko gre za režiserja, ki ima med svojim opusom že nekaj znanih filmov, med katerimi je tudi Spartacus. Za profesorja Humberta je režiser izbral Jamesa Masona, ki je v tej vlogi tako rekoč prekosil samega sebe. Prav dobra je tudi Shelley Winters kot gospa Haze, mati Lolite. Glavno vlogo pa je igrala Sue Lyon, ki ima 16 let. Deklica je prijetna na pogled in tudi njeni igri ni mnogo prigovarjati (pri čemer se zopet ne smemo pustiti zavesti, da bi preveč mislili na knjigo). Zelo je verjetno, da bo nastopila še v mnogih filmih in kaže, da jo bomo radi videli.

(Nekateri nočejo verjeti, da ima samo 16 let. Vsekakor včeraj ni prišla v dvorano samo se pokazat, temveč je ostala ves čas predstave; napovedovali pa so, da ne bo mogla videti filma, kjer igra glavno vlogo — ker je premlada. Seveda bi bilo to otročje smešno.)

Informativna sekcija se je nadaljevala z zanimivim japonskim filmom «Past», ki je še eno «prvo delo»; režiser je Hiroshi Teshigahara.

Jugoslavija se letošnjega festivala ne udeležuje s kakim filmom v konkurenci, pač pa smo včeraj videli Bulajičev film «Vzplamtelo mesto» (ki ga tu imenujejo «Prvi plameni»). Če pomislimo, da je bil film napravljen že pred letom, potem je vendar nekoliko kasno tu na programu, čeprav v informativni sekciji ni takih omejitev kot za filme v konkurenci. Gotovo pa je Bulajičev film vreden, da pride na spored festivala. To je bilo tudi pri številnem občinstvu, ki mu je pazljivo sledilo in ob neki sceni tudi sredi predstave ploskalo (prav v tej sceni nastopa tržaška igralka Mira Sardoćeva). Lahko bi rekli, da se je v tem filmu nekoliko ponovil Bulajič iz «Vlaka brez voznega reda». Tudi ta film nima enotne zgodbe; dogodki zajemajo tu vso množico, ki jo zna Bulajič — ta jugoslovanski Cecil De Mille — kar imenitno dirigirati, da ves čas nekam teka, poje, kriči, protestira, se navdušuje. Tu pa tam bi kak manj okusen prizor brez škode lahko tudi odpadel. (Tudi didaskalije bi lahko dali pregledati komu, ki bi znal zanesljivo dobro italijansko.) Končno se še vprašujemo, če producent filma res ne more poslati vsaj za en dan v Benetke koga od nastopajočih Občinstvo, ki je film dovolj prisrčno sprejelo, bi gotovo tudi lepo pozdravilo kakega igralca ali igralko.

Festival, ki se je pričel prejšnjo soboto, je danes zvečer zaključil prvo polovico. Kot je bilo pričakovati, je današnji Pasolinijev film «Mamma Roma» pritegnil največ občinstva v dvorano in največ ga je bilo zbranega tudi pred filmsko palačo. Pasolinijevo ime naredi mnoge tudi polemično navdahnjene in torej ni nič čudnega, če se sliši med ploskanjem tudi kak žvižg. Kot v svojem prvem filmu «Accattone» je Pasolini tudi za film «Mamma Roma» — tako je ime glavni igralki, ki jo igra Anna Magnani — izbral podoben ambient. Anna Magnani je dala svoji interpretaciji dramatsko in psihološko poglobitev. Pasolini je nadalje spet izbral Franca Cittija, igra pa še Ettore Garofolo in drugi.

Jutri je na sporedu drugi ruski film «Ivanovo detinstvo» režiserja Andreja Tarkovskega.

Peter Sellers in Shelley Winters v filmu «Lolita»

Prizor iz Bulajičevega filma «Vzplamtelo mesto» (Prikazan v informativni sekciji festivala v Benetkah)

Tudi prizivno sodišče odklanja Soblena

LONDON, 31. — Londonsko apelacijsko sodišče je danes zavrnilo priziv, ki ga je dr. Soblen vložil proti ukazu o deportaciji, ki ga je proti njemu izdalo notranje ministrstvo. Soblen se je obrnil najprej na visoko sodišče, ki pa je razsodilo, da je ukaz notranjega ministrstva zakonit.

Kot je znano, je bil dr. Soblen v ZDA obsojen na dosmrtno ječo zaradi vohunstva v korist Sovjetske zveze.

Kaže, da je Soblenov primer z današnjo odločitvijo sodišča in zlasti še s soglasnim sklepom treh osdnikov vrhovnega sodišča, da se Soblenu prepove obrniti se še na lordsko zbornico, zaključen. Lahko se sicer še obrne naravnost na notranjega ministra Brooka — tega mu sodniki niso zabranili — malo pa je verjetnosti, da bi ta korak imel za Soblena kak uspeh.

Obramba se je še enkrat sklicevala na argument, da je deportacija v Soblenovem primeru isto kot izročitev; to pa za prekršek, za katerega ni predvidena izročitev v angloameriški pogodbi. Toda sodišče je potrdilo veljavnost ukaza, češ da spada v posebno območje oblasti notranjega ministrstva. Ukaz za deportacijo pooblašča katerega koli funkcionarja vselitvenega urada, da postavi dr. Soblena na katero koli ladjo ali letalo, namenjeno v ZDA. Današnji razpravi je Soblen prisostvoval.

Soblenova obramba bo v ponedeljev predložila 20 strani dolg memorandum notranjemu ministru. Če bo deportacija izvedena, bo Soblen ob povratku v ZDA vložil priziv za obnovo procesa na predsednika Kennedyja.

Glavni odvetnik obrambnega kolegija Solomon Kaufman je izjavil, da je ves kolegij šestih oseb delal za Soblena zastonj, ker so vsi prepričani o njegovi nedolžnosti.

Prizor iz filma «Clovek, ki ga je treba sežgati» (Prikazan v informativni sekciji festivala v Benetkah)

Pred poroko Soraye s von Opelom?

MUENCHEN, 31. — Nemški industrijec Günther Sachs von Opel je nekemu časnikarju lista «Bild-Zeitung» izjavil, da ne more še nič povedati o poroki s Sorayo, bivšo perzijsko cesarico. Dejal je, da nista še zaročena, da pa se zelo rada imata. Poroka pa ni odvisna zgolj od njiju dveh. Ena največjih težav je klavzula v pogodbi s šahom. Po tej pogodbi prejema Soraya od šaha letno 400 tisoč mark, toda ne sme se spet poročiti brez šahovega pristanka.

Von Opel je bil že poročen z neko Francozinjo iz Alžirije, ki je l. 1958 umrla ob neki operaciji, in ima 6-letnega sina.

MOSKVA, 31. — Sodišče v Leningradu je obsodilo na smrt šoferja nekega turističnega avtobusa, ki je do smrti povozil pet oseb, ko je vozil vinjen.

Eigerjeva stena je spet zahtevala dve smrtni žrtvi

KLEINE SCHEIDEGG (Švica), 31. — Dva plezalca sta se pri nameri, da dosežeta vrh Eigerja, ubila, medtem ko so štirje drugi prišli na vrh.

Vest o nesreči je prišla v Kleine Scheidegg nekaj minut potem, ko so sporočili, da sta dva angleška plezalca dospela na vrh. To sta bila prva dva Angleža — Chris Bonington in Ian Cloulh — ki sta preplezala Eiger, enega izmed najtežavnejših hribov v Švici. Kmalu nato se je izvedelo, da sta prispela na vrh še dva švicarska alpinista. Od l. 1938, ko je Eigerjevo steno prvič premagala skupina avstrijsko-nemških plezalcev, je bilo z današnjimi vred 22 vzponov po omenjeni ssteni.

Današnji žrtvi Eigerjeve stene sta baje Tom Carrthers, tehnični risar iz Glasgowa, in neki njegov avstrijski tovariš v navezi katerega ime ni znano. Zdi se, da sta morala plezalca pasti že včeraj zvečer ali pa davi zgodaj z višine približno 500 m. Opazili so ju danes popoldne ob vznožju Eigerjeve stene na nekem zelo težko pristopnem mestu.

V Švici pa se je danes dogodila še ena nesreča v hribih. Dva nemška alpinista sta padla kakih 20 m globoko na grebenu Weissmiesa v Saaški dolini. Pri tem se je 19-letni Roland Kesenheimer ubil, drugega pa so prepeljali v bolnišnico.

Tudi šef policije v zahodnem Berlinu velik vojni zločinec?

VZHODNI BERLIN, 31. — Prof. Albert Norden, član političnega biroja združene socialistične stranke Vzhodne Nemčije, je danes na tiskovni konferenci izjavil, da je bil Hans-Ulrich Werner, šef policije v zahodnem Berlinu, med vojno kapetan nacistične policije v Ukrajini. L. 1943 je dal v mestu Stalino izkopati in nato sežgati nekatera trupla, sovjetski delavci, ki so morali opraviti ta žalosten posel, pa so bili potem pobiti. V enem samem dnevu jih je dal Werner ubiti 64. Ko je bil pozneje premeščen v Verono, je Werner osebno vodil eksekucijski ploton, ki je ustrelil dve ženski, obtoženi, da sta pomagali partizanom.

V zahodnem Berlinu so že komentirali to vest. Občinski odbornik za notranje zadeve zahodnega Berlina Heinrich Albertz, ki nadzoruje tudi policijo, je v nekem sporočilu objavil, da so preteklost Wernerja skrbno preriešetali, preden je prišel v Berlin. Dejansko se je nahajal dva meseca v Ukrajini in eno leto v Italiji kot poveljnik neke orožniške enote med vojno, vendar ni nikakega dokaza o njegovih protizakonitih dejanjih v tistem času. Albertz je izjavil: «Te napade je treba imeti za nekoristne poskuse, da se oblatijo voditelji policije ter tako minira enotnost policijskega korpusa in da se škodi zahodnemu Berlinu.»

Žalostna pojedina

ERANUKULAM (Kerala - Indija), 31. — Na neki velikanski svatbi se je pojedina končala zelo tragično; zaradi zastrupitve so tri osebe umrle, 260 pa jih je moralo v bolnišnico.

LONDON, 31. — To noč je eksplodirala neka bomba pred židovsko sinagogo v Stoke Newingtonu (London). Bomba je bila preproste izdelave; razbila je steklena vrata. V svetišču ni bilo oseb in torej ni nikakih žrtev.

CAGLIARI, 31. — Silovita nevihta se je popoldne znesla nad nekaterimi predeli sredi Sardinije, koder ni deževalo že šest mesecev. Udarci strel so povzročili precej škode.

ŠE ENO NARODNOOSVOBODILNO GIBANJE V AFRIKI

Tudi v Portugalski Gvineji se je začel upor proti kolonializmu

Razmere kot pred stoletjem - Odpor je, žal, razcepljen - Napori, da bi se ustvarila enotnost med vsemi strankami in gibanji - Simpatije sosednih dežel

V zadnjih časih se vedno pogosteje omenja Angola in sicer v zvezi z odporniškim gibanjem, ki je zajelo to afriško kolonijo. Pred vojnim je bila, seveda v tujini, ustanovljena začasna vlada Angole, ki jo sestavljajo pristaši enega dela odporniškega gibanja. S tem se je problem Angole razširil tudi v mednarodno politično področje. Kaže pa, da je to le en od težav, s katerimi se mora ubadati diktator Salazar v zvezi z portugalskimi kolonialnimi posestvi. Prebuja se namreč še ena portugalska kolonija in sicer Portugalska Gvineja na zahodni obali Afrike. 8000 vojakov je moral pred kratkim portugalski diktator Salazar na hitro poslati v Gvinejo, da bi tam zadušili upor. In tako je Lizbona, pa čeprav posredno, priznala, da se tudi v njeni koloniji poraja antikolonialistično gibanje

Ko je ta portugalska vojska prispela v Gvinejo, je ponovila kar delajo portugalski vojaki v Angoli. Začelo se je «čiščenje» z neznimi požigi, koncentracijskimi taborišči, streljanjem itd. Kot je samo ob sebi umevno, rezultat tega terorja pa ne more biti pozitiven. Mnogi prebivalci Gvineje so na ta teror odgovorili z tem, da so se pridružili uporu, pa čeprav bi bili sicer lojalni ob strani. Žalostna posledica te ekspedicije pa je, poleg uničenja in požigov, še v tem, da je portugalska ekspedicija Salazarjeve vojske onemogočila dela na poljih in prebivalstvu Portugalske Gvineje preti lakota.

Od trenutka, ko so se portugalski mornarji 1446. leta izkrcali v severni Afriki in sicer na področju, ki nosi danes ime Portugalska Gvineja, se razmere do danes niso veliko spremenile. Kot povsod drugod, so tudi to področje kolonialisti «osvojili» s križem in mečem. Pokristjanjevanje domačega prebivalstva tega dela Afrike pa ni veliko zaleglo, kot ni bila «zasedba». Konkretna posest Portugalci «svojo» Gvinejo, ki meri 36.125 kv. km, popolnoma ločeno od ostalega sveta. In v tej izolaciji so počeli, kar se jim je zdelo.

Poznavalci razmer v Portugalski Gvineji pravijo, da ni v tej deželi niti najmanjšega znaka napredka in edina «ustanova», ki se je tu zares razvila, je «PIDE», kar je kratica za portugalsko tajno policijo. Sedanje prebivalstvo Portugalske Gvineje, ki šteje 560 tisoč duš, predvsem pripadnikov plemen Fulba, Mandinga in Balante, katerim je treba prišteti nekaj doseljencev, živi približno na isti stopnji razvoja, kot so živeli njih predniki, morda celo že pred stoletjem.

Tudi priroda ni bila Portugalski Gvineji preveč naklonjena. Področje namreč ni puščavsko, toda tudi preveč rodovitno ne. Česar niso zasegli pragozdovi, so zasužnila močvirja in veliko vodnih tokov. Seznam prirodnih bogastev dežele je kaj skromen: zemeljski orešek, palmovo olje, kava, riž. Zato se kolonizatorjem ni «izplačalo» graditi tod prometnih zvez in zato je za Portugalsko Gvinejo železnica neznan pojem. Pa tudi cest ni. Ceste in železnice zamenjujejo včasih in ponekod plovne reke, ali pa nasipi, v kolikor jih brodovje ne spremeni v neprehodno blato.

Toda Portugalska Gvineja ni ločena le od ostalega sveta. Tudi sama plemena domačega prebivalstva so med seboj bila do pred kratkim povsem ločena. In ta medsebojna razcepljenost plemen je vplivala tudi na miselnost domačega, gvinejskega človeka. Ljudje so ostali v glavnem individualisti in kaj malo jim je bilo mar za druga plemena. Celo za svoje najbližje sosede. Priznavali so edino oblast, oblast lastnega plemenskega poglavarja. Zato se je tudi osvobodilno gibanje tu rodilo precej pozno. Leta 1955. je bila ustanovljena v Portugalski Gvineji Stranka afriške neodvisnosti, toda Salazarjeve oblasti so to stranko kmalu prepovedale in zadušile. Stranke s tem pa ni bilo konec. Vodstvo stranke se je preselilo v begunstvo, v glavno mesto sosedne Republike Gvineje — Konakri.

Dejavnost vodstva stranke je sicer bila otežkočena, toda ne paralizirana. V posameznih naseljih Portugalske Gvineje pa delujejo ilegalne strankine organizacije

Salazarjev režim, seveda teh dogodkov ni razglašal v svet, ker je upal, da bo to ostalo doma. Cenzura je vsako vest zadušila in Salazar je mislil, da svet tega ne bo zvedel. Toda vodstvo stranke, ki deluje v Konakriju, sporoča v svet posamezne dogodke in Salazarjeva cenzura ji tu ne more do živega.

«V juniju so nacionalisti tako imenovane Portugalske Gvineje, v odgovor na okrepljene represalije portugalskih kolonialnih sil močno okrepili svoje akcije» — beremo v nekem komunikeju, ki ga je izdalo vodstvo Stranke afriške neodvisnosti v Konakriju.

Kot v Angoli, še bolj tu v Portugalski Gvineji pa osvobodilno gibanje mučijo resne napake. V deželi namreč deluje pet večjih ilegalnih strank s celo vrsto manjših struj in skupin. Je to deloma posledica separatističnega stališča posameznih plemen,

Med voditelji strank Portugalske Gvineje pa vendarle prevladuje prepričanje, da je ta razcepljenost škodljiva in zato skušajo svoje akcije koordinirati in računajo z morebitno združitvijo.

Nedavno je bila na sestanku biroja upravnega odbora Afriškega demokratskega zbiranja Portugalske Gvineje (RDA) ob ugotovitvi, da gibanje neprestano narašča s pridruževanjem vedno novih članov, poudarjena potreba po združitvi vseh organizacij in struj, ki so angažirane v borbi za popolno likvidacijo portugalskega kolonializma, kar je njim vsem skupni cilj.

Še prej, v marcu, je bil dosežen sporazum o sodelovanju med Gibanjem za osvoboditev Portugalske Gvineje in Unijo gvinejskega ljudstva. Na teh razgovorih je bilo sklenjeno, da bo organiziran koordinacijski odbor, s pomočjo katerega bi se v etapan uresničilo združenje «za učinkovitejšo borbo proti Salazarijevim kolonialistom».

Podobne želje in nasvete za strnitev sil so izrazile tudi nekatere sosedne dežele, ki simpatizirajo s protikolonialističnim gibanjem Portugalske Gvineje.

M. K.

Letos drugo leto zapored prirejajo v Portorožu in v Kostanjevici na Dolenjskem mednarodne simpozije kiparjev pod naslovom «Forma viva». Na sliki Američan Lloyd Glasson in njegov jug. kolega primitivist Ivan Smajič se pomenkujeta z drvarjem o «surovinin», hlodu, iz katerega bo nastal umotvor

Čuhrajevo «Čisto nebo» v Trstu

Te dni smo imeli priložnost, videti v tržaškem kinematografu «Grattacielo» krasni sovjetski film «Čisto nebo», ki ga je režiral eden najboljših sovjetskih režiserjev Čuhraj in ki je vzbudil v Sovjetski zvezi veliko polemike, v svetu pa naletel na velika priznanja. Zal, so ga v Trstu vrteli le dva dni, menda zaradi pomanjkanja občinstva...

Iz umetnostnih galerij

«Ex tempore» v Števerjanu

V naši pokrajini je eno izmed najgosteje zasedenih bojnih polj, na katerih se odigravajo slikarske, «ex tempore» tekme gotovo ono okoli zelenega Števerjana. To tekmovanje razpisuje že nekaj let proti koncu poletja Ustanova za pospeševanja tujskega prometa skupno s števerjanskim veleposestnikom Formentinjem. Je to znani lastnik starinskega gradu, v katerega kleteh dozoreva žlahni tokajec, ki se je tudi letos, skupno s pečenimi piščanci, prodajal množici radovedneževv. In teh je bilo tokrat morda več kot lani. Jasno, da ni vseh privabila želja, prisostvovati tekmi slikarjev, ki so v neobičajno vroči nedelji preteklega tedna ustvarjali dobesedno v potu svojega obraza. A bilo jih je res veliko.

Sicer pa, je končno, že sama slikarska tekma s svojimi visokimi nagradami, privabila v Števerjan okoli sto slikarjev in slikark. Pri tako velikem številu tekmujočih likovnikov stopa tem bolj v ospredje tudi vzgojni pomen take tekme. Saj so tako tudi širše ljudske množice imele edinstveno priliko, gledati na kraju samem, kako nastajajo slike vsakovrstnih slogov od impresionistov in naturalistov pa tja do raznih ekspresionistov in še preko nadrealizma do abstraktno-informalne in polimaterične izraznosti. Vse te struje so bile zastopane v slikah tekmovalcev.

Ne preveč zadovoljiv je bil način, kako so zlasti mlajši pristaši ekstremnih slogov tolmačili in reševali točno določene pogoje tekme, ki predvideva podajanje lepot števerjanske okolice. To je pač, poleg gastronomskih dobrin, potrebno objasniti javnosti, če želimo usmeriti vsaj delec sodobnega preseljevanja narodov v ta lepi goriški kot.

In uspeh tekme? Da, uspeh je bil zelo viden. Viden je bil za živahno komentirajočo množico vzdolž častitljivega grajskega obzidja. Tam je proti večeru viselo okoli dvesto slik, kajti skoro vsak udeleženec tekme je naslikal tekom dneva po dve podobi in tako postavil člane žirije dr. Budignjo, prof. Branzija, gospoda Formentinija in slikarja Morandija ter Monaija pred težko izbiro del, ki naj se nagradijo.

Četudi se je v glavnih obrisih več ali manj točno predvidevalo izid tekme, je le-ta presenetila zlasti Tržačane, ki so odnesli le eno nagrado

Prvo nagrado Ustanove za turizem v višini 100.000 lir je dobil Cesare Mocchiutti iz Gorice Drugo nagrado goriške občine 50.000 lir pa znani Sergio Altieri iz Krmina. Tretjo nagrado goriške Trgovske zbornice 50.000 lir si je priboril Tržačan Adriano Bon za zelo polimaterično iz najrazličnejše šare in barv pričarano delo. Četrto nagrado EMAC 50.000 lir je šla Alici Psakaropulos, ki se navaja, da je iz Benetk. Peto nagrado Coca cole 50.000 lir so podelili slikarki Sartorelli iz Vidma. Sesto nagrado tvrdke Mattioni v višini 25.000 lir namenjeno najmlajšemu slikarju pa je dobil Renato Tombolani iz Benetk. Končno je pri tej tekmi odnesel otipljiv uspeh tudi Tržačan Nicola Sponza, kateremu odkupi skoro vsako leto Goriška hranilnica na tekmi izvršeno sliko.

Nadalje so bili pohvalno omenjeni Doliach iz Krmina, Klavdij Palčič iz Trsta, Chinese iz Mariana, Chiačičeva, Schiozzi, Maniago in Brumatti vsi iz Trsta, Mosetti iz Ronk ter še Goričana Piazza in simpatični Demetrij Cej.

MILKO BAMBIČ

ELEKTRONSKE MOŽGANE BODO ZAMENJALI ELEKTROKEMIČNI

Napojena bombažna nitka bo posnemala vlogo človeškega živca

Čudno protislovje: elektronski možgani so boljši od človeških, vendar bi jih bilo treba približati človeškim - Naprava, ki jo bomo nosili v žepu

V astronavtiki in še v marsikateri drugi sodobni zahtevnejši znanosti bi si brez raznih elektronskih računskih strojev in elektronskih možganov prav gotovo ne mogli pomagati. Toda tudi najboljši elektronski možgani in najpopolnejši elektronski računski stroji znanstvenikom ne zadoščajo in strokovnjaki se leta in leta trudijo, kako bi jih izpopolnili, da bi bili čim učinkovitejši. Konstruktorji elektronskih možganov z vsega sveta težijo za enim: kako te aparate osposobiti, da bi bili čim bolj slični človeškim možganom. V tem je neko protislovje: Prej smo rekli, da bi brez teh naprav človek ne mogel z lastnimi možgani opraviti veliko seveda, ko gre n. pr. za zahtevne tehnične naprave astronavtike, z druge strani pa trdimo, da se konstruktorji elektronskih možganov trudijo, elektronske možgane približati sposobnostim človeških možganov. Toda to protislovje je le navidezno. Elektronski možgani imajo namreč to napako, da ne «ustvarjajo», dočim človeški možgani ustvarjajo.

Da bi elektronske možgane približali človeškim, bodo skušali konstruktorji razne električne vode, žarnice, elektronke, tranzistorje in vse mogoče druge elemente zamenjati s kemičnimi elementi in spojinami. Znano je namreč, da proces mišljenja v človekovih možganih, kot tudi sposobnost živcev za pošiljanje signalov osrednjemu živčnemu sistemu temelji na elektrokemičnih procesih v organizmu.

Današnji elektronski možgani so, do neke meje, že popolni in ne morejo zgrešiti. Če tak elektronski aparat na primer kontrolira daktilografa, bo zabeležil naglico njegovega tipkanja, tudi njegovo znanje pravopisa in tudi njegove napake. Če so napake tipične in se stalno ponavljajo, bo aparat to «opazil». Zgodi se n. pr., da se črka «r» nikoli ne najde na svojem pravem mestu. Besede «narcisa», «okrepčan», «nevreden», «hruška» postanejo n. pr. «nacrisa», «orkepčan», «nerveden», «hurška». Elektronski možgani bodo tu brez milosti. Avtomatično bodo tekst sprejeli tako, kot bi morali biti in bodo daktilografa samega «opozorili», da bo svoje napake sam popravil.

Angleški konstruktor elektronskih naprav Gordon Pusk je ustvaril na tem področju že pravi čudež. Njegovi elektronski možgani so hitrejši, bolj pronicljivi in bolj «strogi» od mnogih profesorjev in strokovnjakov. Vsaki možgani tega konstruktorja so specializirani za iskanje napak v pozameznih področjih znanosti. Vsi ti možgani delajo z neverjetno naglico in v samem trenutku, ko kako napako odkrijejo, jo že popravijo, zabeležijo, ali nanjo opozorijo.

Drugi tehniki in matematiki so izdelali elektronske naprave za reševanje najbolj zapletenih nalog s področja matematike. Ti aparati delujejo z naglico, s katero se človeški možgani ne morejo niti od daleč kosati. En stroj za 100, 200 in tudi več ljudi.

Toda tako prejšnjim, kot tudi tem sicer tako popolnim elektronskim napravam nekaj manjka. Manjka jim inventivnost in samoiniciativa. Skratka nekakšna ustvarjalnost. Vse, kar te naprave morejo storiti, je to, da «človeku vrnejo, kar jim je dal». Shema njihovega «procesa razmišljanja» se bistveno razlikuje od procesa, ki se dogaja v človeških možganih. Kemični procesi, do katerih pride ob razmišljanju, se vrše v celicah človeških možganov. V elektronskih napravah pa se ta proces nadoknaja z električnimi impulzi. Vtem ko se živo bitje uči in prilagaja novim nalogam in novo nastalim problemom, ki mu jih vsiljuje okolje, ostajajo elektronski možgani vedno in nespremenljivo «togi» in se ne morejo prilagoditi. Živčne celice živega organizma se neprestano regenerirajo in zaradi tega procesa ohranjajo v spominu to, kar je ohraniti vredno ali potrebno, vse, kar je nepotrebno, pa pozabljajo. V nasprotju s tem pa elektronska naprava «ostaja popoln bebec, ki ve vedno eno in isto in je, torej, enostransko obdarjena». Elektronska naprava rešuje zato le eno vrsto nalog in to tudi tedaj, če je ta naloga najbolj nesmiselna.

Zaradi tega znanstveniki smatrajo, da je treba elektronske naprave izpopolniti ali jih spremeniti. V tem smislu se vršijo poizkusi, da bi v te aparate vgradili umetne živčne celice. Kemični procesi, ki se bodo razvijali v teh celicah, bi morali biti kopija procesa mišljenja pri živih bitjih. Konstruktorji predpostavljajo, da se bodo ti kemični aparati mnogo bolj prilagodili in da bodo bolj «vsestranski» od električnih. Zagotovo pa se ve, da bodo te nove naprave mnogo manjše od sedanjih in tudi veliko cenejše.

O podrobnostih funkcije teh celic in elektrokemičnih procesov, ki se bodo v njih dogajali, se veliko ne govori. Kar je tudi razumljivo. Predpostavlja pa se, da bo na tem področju v veliko pomoč poizkus, ki ga je izvršil neki angleški kemik, ki je ugotovil, da bombažne niti, ki jih namočimo v neki zelo enostavni kemični raztopini (katere formulo iz razumljivih razlogov noče izdati), menjajo svoj odpor in reakcijo na električni impulz. Če se skozi to raztopino nekajkrat zaporedoma toda v presledkih spusti električni tok z določeno silo, bodo bombažne niti pri prvem impulzu spustile skozi le polovico, pri drugem tretjino, pri tretjem pa četrtino električne energije. Z dokaj enostavnim merjenjem, v kolikor je moč toka znana, moremo naknadno izračunati, koliko krat je električni tok šel skozi raztopino, oziroma po bombažni niti. Ta odpor drobcenih niti nasproti električnim sunkom se tolmači kot neke vrste «spomin». To odkritje se smatra kot nekaj izredno pomembnega, ker bo eden od najbolj zapletenih in velikih delov elektronskega računskega stroja in sicer vprav elektronski «spomin» mogel biti zamenjan. Elektronski «spomin» je namreč prostor, v katerem se «zbirajo» procesi in številke pri deljenju in množenju. Predpostavlja se, da bo drobcena bombažna nitka ali nitka neke druge snovi, «ki si more zapomniti», zreducirala «center za spomin v napravi» na najmanjšo mero, morda celo takšno mero, da bi celo napravo mogli nositi v žepu.

Magnetni «cepi», cilindri in drugi deli elektronskih možganov so namreč ogromni in «premični», zaradi tega zavzemajo včasih tudi po več sob. Vse te naprave pa bodo zamenjale minimalne količine kemičnih tvarin in spojin, katerih premik se niti ne bo opazil, kot so nepremične celice človeških možganov. Nič čudnega bi torej ne bilo, če bi nekega dne nekdo izdelal «elektrokemične možgane», ki bi jih mogli nositi v žepu, kot nosimo danes tranzistorski sprejemnik, ali pa da bi jih postavili v sobi na podstavek, kot stoji danes radijski sprejemnik ali televizijski aparat.

Zares čudna zvezda

Zvezda, ki v seznamih in na mapah zvezd nosi naslov «3—Centauri—A», je kaj čuden nebesni pojav. Predvsem je tri krat večja od našega «ogromnega» Sonca. Prav tako je njena površinska temperatura tri krat višja od površinske temperature dovolj vročega Sonca in znaša 27.000 stop. C. Za razliko od ostalih «vročih» zvezd, ki se vrtijo, in to zelo naglo, je naša zvezda mirna. Se torej ne vrti okoli svoje osi.

Spektroskopska analiza te zvezde pa je povedala še marsikaj bolj zanimivega: To je prva zvezda, na kateri so z gotovostjo ugotovili navzočnost helija—3, ki je zelo redek izotop. Nadalje so ugotovili navzočnost redkega elementa—kriptona. Se več. V ozračju te velike zvezde so ugotovili izredno gostoto redkega plina galija, ki ga je tam za 10.000-krat več, kot ga je v ozračjih drugih zvezd. Fosfora pa imajo na tej zvezdi za 100 krat več kot drugod, dušika pet krat več, železa pa štiri krat več.

Pri tolikih obilici teh plinov in snovi pa nima naša zvezda niti dovolj kisika, niti navadnega helija.

Zvezdo-fenomen «3—Centauri—A» so odkrili med «kopico» kakih 200 zelo navadnih zvezd, toda na oddaljenosti od nas kakih 5.000 trilijonov km. Zvezda «3—Centauri—A» je zelo mlada. Računajo, da je stara komaj 20 milijonov let.

ŽIVINOZDRAVNIK SVETUJE IN POJASNJUJE

Kako ga bomo postavili Kadar bomo gradili nov hlev

Marsikje na Goriškem, na Tržaškem ali pa tudi v Slov. Benečiji se naši kmetje okoriščajo z lesnimi, ki jih nudi «zeleni Kras» in gradijo nove moderne hleve.

Te bomo tukaj na drobno opisali, kako naj hleve gradijo in kakšen material naj pri gradnji uporabljajo. To je stvar inženirjev. Skušali pa bomo dati nekaterim splošnih navodil in pojasnil, da bi naši kmetovalci ob izgradnji z morebitnim neugodnim vplivom, ki bi imela lega hleva ali podobno zdravje živine.

Predvsem naj hlevov ne gradijo v bližini mlak ali močvirij. Če je mogoče, naj sezidajo hleve ob pitne vode. Pri gradnji naj upoštevajo tudi oddaljenost od bližnih pašnikov, katerim naj bo hlevi po možnosti čim bližje. Pred gradnjo pa naj poleg gorenjega upoštevajo tudi sestavo tal. Hleva naj ne gradijo na ilovnatih, ampak na peščenih (silicij, apnenec). Hlevi, zgrajeni na ilovnatih tleh, bodo vlažni, a hlevi zgrajeni na peščenih tleh stalno suhi. Kakšna tla tako tudi pri živinji pri ljudeh. Ena izmed bolezni, ki ji vlaga povzroča revmatična bolezen in pa artritis!

Kot smo že omenili, ne bomo zidove hlevov, ne bomo preveč štediti z gradbenim materialom in delajmo raje debele zidove in ne tankih. V primerih z debelimi zidovi bo poletni hladno, a pozimi prijetno toplo. Nasprotno se bo dogajalo v primerih s tankimi zidovi. Znotraj zidova pa naj bodo zidovi ometani do dveh metrov višine s cementom ali pa obdani s ploščicami. To pa zato, da jih bomo lahko večkrat spirali

Prostor pod živino pa bomo tlakovali z opeko. Seveda je dober tudi cement. Vendar, ko devamo cementni tlak, pomešajmo med cement določeno količino proda, da ne bo tlak pod živino preveč gladek in mrzel. Da živini na takem tlaku ne bi drselo, pa ga prepletimo na dolgo in počez z ozkimi mrežami (žlebički). Naši kmetje pa naj nikar ne postavljajo v hleve niti lesenega niti kamnitega tlaka. Lesen pod je vedno moker ali vlažen in na njem živini kaj rado drsi. Pa tudi umazanija se ga kaj rada drži, kar povzroča veliko nehigieno v hlevu. Kamniti tlak pa je vedno mrzel in zaradi tega večkratni vzrok revmatizma pri živini.

Živina naj bo v hlevu postavljena v primerni razdalji druga od druge. Prostor, odmerjen kravi ali volu, naj bo širok vsaj 1,30 m, jasli pa naj bodo široke 0,60 m; dolžina prostora, odmerjenega živini, pa naj bo dolga od jasli do žlamborja vsaj 2,20 m; žlambor naj bo širok 20 cm, a hodnik vsaj 1,50.

Prostor pod živino naj ne bo vodoraven, ampak nekoliko nagnjen proti žlamborju. To pa zato, da se bo gnojnica redno izcejala v žlambor, zaradi česar bo pod živino vedno več ali manj suho.

Vhodna vrata pri govejih hlevih naj bodo primerno visoka. Vendar tu ni potrebna taka višina kot za konje. Pač pa naj naši kmetovalci pri gradnji hlevov pazijo na širino hlevskih vrat. Vrata za govedo naj bodo širša kakor vrata za konjske hleve. To pa zaradi prehoda volov in brejih krav.

V našem listu smo kmetovalce že večkrat opozarjali, naj pri gradnji hlevov pazijo na lego vhodnih vrat, katere ne smejo v nobenem primeru biti postavljene na severno, vetrovno stran stavbe. Pri starih stavbah, kjer ni bilo mogoče predstaviti vhoda v hleve iz vetrovne, severne strani na bolj južno stran stavbe, naj pa kmetje postavijo, oziroma sezidajo nekaj metrov od vrat primerno širok zid iz opeke, ki bo branil živino pred nenadnimi oplazi po hladnih sapah, ko bi vhodna vrata odpirali ali zapirali.

V hlevih ne sme biti nikdar prepihov. Če so odprta okna na eni strani stavbe, naj bodo na drugi zaprta in obratno. Prepihi škodujejo zdravju živine v vsakem letnem času, a zlasti še sedaj na poletje, ko je živina v hlevih zaradi hude vročine potna. Marsikateri primer tuberkuloze ali drugega obolenja med živino v hlevu je treba pripisati ravno malomarnosti lastnikov živine, ki dopuščajo prepihe v hlevih polnih goveda. V isti meri kakor človeku, škoduje prepih tudi živini. Zato bodimo pri postavitvi oken v novem hlevu zelo previdni in se v takih primerih vedno posvetujemo s strokovnjakom.

V zgornjih vrsticah smo dali le nekaj skromnih a važnih pripomb, katere naj naši kmetje pri gradnji hlevov upoštevajo, da se izognejo poznejšim morebitnim stroškom zdravljenja živine zaradi neracionalne postavitve hleva.

Dr. D. R.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne zapletajte še bolj že dovolj zapletene poslovne zadeve, ki bi se znala za vas slabo končati. Nekdo je ljubosumen.

BIK (od 21.4. do 20.5.) V finančnih zadevah niste tako podkovani, da bi se lahko spuščali v drzne podvige. Bodite vljudni in lojalni

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) V zagato vas bo spravil vprav tisti, kateremu ste največ zaupali. V družini prijetno razumevanje.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Gospodarsko bo dan za vas negativen, kljub temu boste pridobili, pa čeprav ne v materialnem smislu.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne obljubljajte ničesar, če veste, da ne morete nič dati. Ne bodite pesimisti, ko gre za čustvene zadeve.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Svojo prednost v poslih ne obešajte na veliki zvon. Zelo prijetne ure z osebo, ki jo imate radi.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Pazite na pobude svojih poslovnih tekmecev, ki bi vas znale spodnesti. Zadoščenje doma in v družbi.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Previdnost ne bo odveč, pa čeprav kaže, da gre vse kot po olju. Nepričakovan prijeten obisk.

STRELEC (od 23.11 do 20.12.) Ponujajo vam marsikaj novega, vendar bi bilo bolje, če bi ostali na svojem delovnem območju. Pismo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne pokvarite si prestiža s trmastim vztrajanjem na zgrešeni poti. V družini napetost, toda le prehodnega značaja.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Primerno ozračje za začetek zelo važnega poslovnega podviga. Večer boste prebili doma. Obisk.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Kaj malo se boste mogli zanesti na sodelavce, zato zavihajte rokave. Bodite bolj dostopni in vljudni do svojih.

RADIO VELEVIZIJA

SOBOTA, 1. SEPTEMBRA 1962

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Sopek slovenskih pesmi; 11.45: Vrtiljak; 12.15: Za vsakogar nekaj; 13.30: Lahka glasba; 14.40: Jug. ritmične popevke; 15.00: Ansambli Umiliani, King Mozian, Pizzigoni in Ricordi; 15.30: Mali koncert; 16.00: Junaki športa; 16.15: Operne uverture in medigre; 16.45: Priljubljene melodije; 17.20: Lahka glasba; 18.15: Umetnost, književnost in priredive; 18.30: Skladbe julijskih avtorjev; 18.55: Pianist Freddy Došek; 19.10: Komorni jazz; 19.30: Tržaški obiski: Trebče; 20.00: Sportna tribuna; 20.40: Zbor Jacobus Gallus; 21.00: «Nikoli ne umreš sam», radijska drama; 22.20: V ritmu in melodiji.

Trst

12.00: Plošče; 12.25: Tretja stran; 13.15: Opereta, kolikšna strast; 13.45: Gledališko življenje v Trstu; 13.55: Album za violino in klavir; 14.10: Gianni Safred ob marimbi; 14.20: Italijanski arhiv redkih skladb; 14.45: Dantejev «Pekel».

Koper

6.15: Jutranja glasba; 7.00: Prenos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 12.00: Glasba po željah; 12.40: Lahka glasba; 12.45: Nadaljevanje glasbe po željah; 13.40: Popevke in ritmi; 14.30: Zabavna glasba; 15.30: Domače popevke; 15.55: Lahka glasba; 14.00: Izbrali ste; 16.30: Dogodki in odmevi; 16.45: Vedno žive melodije; 17.00: Srečanje med notami; 17.40: Jazzovski koktaji; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Lola Novaković; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30. Vreme na ital. morjih; 8.20: Omnibus; 10.30: Oddaja za šolarčke na počitnicah; 11.00: Nadaljevanje Omnibusa; 12.00: Svetovno kolesarsko prvenstvo; 13.30: Znane popevke; 14.55: Vreme na italjanskih morjih; 15.15: Morgan s Hammond orglami; 15.30: Ital. pesmi in plesi; 15.45: Calvi in njegov orkester; 16.00: Svetovno kolesarsko prvenstvo; 17.25: Izžrebanje loterije; 17.30: Simfonični koncert; 19.00: Baleti in plesi; 20.25: Carlo Casalegna: «Normandija, giorno D»; 21.25: Italijanske pesmi; 22.25: Plesna glasba

II. program

8.00: Jutranja glasba; 8.35: Poje Tonina Torielli; 9.35: Jutri bo nedelja; 10.35: Pesmi; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 14.00: Pevski nastopi; 14.45: Glasbeni kotiček; 15.00: Filmska glasba; 15.35: Popoldanski spored; 16.50: Plesna glasba; 6.45: Vaši izbranci; 19.50: Carlo Dapporto: «Cappello a cilindro»; 21.35: Večerna glasba.

III. program

18.40: Prejeli smo; 19.00: Hartmann: Koncert za klavir in pihala; 19.15: Poljsko pripovedništvo; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.30: Revija revij; 20.40: Musorgsky: Pet spevov; 21.20: Koncert; 22.55: Schubertova Fantazija, op. 103.

Slovenija

5.00: Dobro jutro!; 6.30: Napotki za turiste; 8.05: Poštarček v mladinski redakciji; 8.35: Glasba ob delu; 8.55: Počitniško popotovanje; 9.10: Haydn in Haendel; 9.30: Ob glasbenem avtomatu; 9.45: Makedonija v pesmi in plesu; 10.15: Od tod in ondod; 11.00: Nilsson v Wagnerjevih in Verdijevih operah; 11.30: Pol ure pred dvanajsto; 12.05: Kvintet bratov Avsenik; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Melodije; 13.15: Obvestila; 13.30: Plesni ritmi; 14.05: Glasbeni omnibus; 14.30: Prireditve dneva; 14.35: Naši poslušalci čestitajo; 15.20: Zabavni intermezzo; 15.25: September; 15.40: Štirje srbski skladateji; 16.00: Vsak dan za vas; 17.05: Gremo v kino; 17.50: Pozdrav z gora; 18.00: Aktualnosti doma in v svetu; 18.10: Uvertura in scherzo; 18.30: Dalmatinske narodne; 18.45: Okno v svet; 19.00: Obvestila; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Za prijeten konec tedna; 22.15: Oddaja za izseljence; 23.05: Plesna glasba.

Ital. televizija

11.30: Svetovno kolesarsko prvenstvo — v evroviziji; 15.30: Svetovno kolesarsko prvenstvo — v evroviziji; 18.30: Program za najmlajše; 20.15: Izžrebanje loterije; 20.20: Sport; 20.30: Dnevnik; 21.05. «Jaguarjev prijatelj; 22.15: Filmski festival v Benetkah; 22.45: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.10: Sport in špotniki; 22.05: Dnevnik; 22.30: Polet nad puščavo.

Jug. televizija

Italija 14.45: Prenos sportnega dogodka (konec ob 16.30). Ljubljana 19.30: Veter — film, JTV 20.00: TV dnevnik. Zagreb 20.20: Kratki filmi. Beograd 20.30: S kamero po domovini in svetu; 20.50: Dokumentarni film. Italija 21.05: Jaguarjev prijatelj — glasbena oddaja. Ljubljana 22.20: Poštna kočia — serijski film. Beograd 22.20: Tretji človek — serijski film.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 28.5, najnižja 20.5, ob 19. uri 25.4; zračni tlak 1013 pada, vlaga 62 odst., nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 25.1 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 1. septembra Mladen
Sonce vzide ob 5.25 in zatone ob 18.45. Dolžina dneva 13.20. Luna vzide ob 7.25 in zatone ob 20.03
Jutri, NEDELJA, 2. septembra Stefan

POD VODSTVOM VLADNEGA GEN. KOMISARJA DR. MAZZE

Tržaške gospodarske delegacije v Avstrijo in v Češkoslovaško

Uradni obiski in stiki na velesejmih na Dunaju, v Innsbrucku in v Brnu - Tržaško sodelovanje na zagrebškem velesejmu

Na letošnji mednarodni dunajski velesejem bo odpotovala kvalificirana tržaška delegacija, katero bo vodil generalni vladni komisar dr. Mazza, v njej pa bodo poleg župana dr. Franzila in predsednika pokrajine dr. Deliseja tudi vidni predstavniki tržaškega gospodarskega življenja in med njimi predsednik trgovinske zbornice dr. Caidassi, predsednik Javnih skladišč Tanasco, predsednik velesejma Sutora in druge osebnosti. Tržaška delegacija bo odpotovala na Dunaj 8. septembra in bo prisostvovala svečani otvoritvi velesejma. V naslednjih dneh bo več svečanosti in sprejemov v čast tržaških predstavnikov.

Trst bo kot običajno na dunajskem mednarodnem velesejmu sodeloval s posebnim paviljonom, kjer bodo prikazane v prvi vrsti turistične zanimivosti mesta in to na kaj originalen način. Poleg tega bodo seveda v paviljonu prikazali tudi gospodarsko zmogljivost in predvsem tržaške pristaniške naprave.

Predsednik tržaške trgovinske zbornice bo otpotoval v Avstrijo že dan preje in se bo sestal v Gradcu s predsednikom tamkajšnje trgovinske zbornice dr. Rothom. Tu se bo razgovarjal o trgovinskemu prometu skozi tržaško pristanišče te pomembne avstrijske pokrajine.

Predsednik zbornice bo nato 12. septembra odpotoval skupno z ravnateljem Javnih skladišč dr. Bernardijem in predsednikom centra za gospodarski razvoj Padoo v Brno, kjer bodo uradno obiskali ta pomembnj češkoslovaški velesejem. V okviru tega obiska sta predvideni dve predavanji: dr. Caidassi bo govoril o tržaškem gospodarstvu na splošno, dr. Bernardi pa o tržaškem pristanišču. Predvideni so razgovori s predstavniki češkoslovaške državne izvozne družbe Cehofrakt, s katero ima Trst posebno pogodbo za prevoz blaga skozi Javna skladišča. V teh razgovorih bodo skušali ustvariti osnove za obnovitev, te pogodbe, do katere naj pride še letos novembra-decembra, medtem ko so jo do sedaj sklepali šele februarja.

Končno bo delegacija tržaške trgovinske zbornice odpotovala 24. septembra v Innsbruck, kjer bo prisostvovala italijanskemu dnevu na tem velesejmu, ki bo trajal od 22. do 30. septembra. Tudi tu bodo priredili predavanje posvečeno predvsem turističnim zanimivostim.

Nič pa še ni točno določeno o tržaškem sodelovanju na mednarodnem zagrebškem velesejmu, kjer ima Italija velik in zelo lep paviljon in kjer ureja kolektivno razstavo Inštitut za mednarodno trgovino (ICE). Verjetno bo prišlo do sodelovanja v okviru tega inštituta, kot je tudi kaj verjetno, da bo na ta mednarodni velesejem odpotovala delegacija tržaške trgovinske zbornice.

PRIPRAVE ZA VOLITVE

4179 novih volivcev

Kot smo že poročali, je vpisanih v volilne sezname tržaške občine 213.207 volivcev, od katerih je 117.305 žensk in 95.902 moška. Kot vedno so ženske v precejšnji večini, saj jih je 21.403 več kot moških.

Volivcev, ki bodo prvič volili, je 4179: 2143 moških in 2036 žensk. Gre za osebe, rojene med 10. majem 1940 in 30. aprilom 1941.

Volilni oddelek tržaške občine pa je že začel razna opravila v zvezi z bodočimi volitvami. Uradniki pripravljajo volilna potrdila, ki jih bodo začeli prve dni oktobra deliti volivcem. Kar se tiče volilne kampanje, pa se še ne ve točno, kdaj se začne. Če bodo volitve 11. novembra, tedaj jih bo podprefekt dr. Pasino razpisal pač zadnje dni septembra, to je 40 dni pred določenim datumom.

Zborovanje v Saležu

Danes ob 20. uri bo v Saležu na trgu pred spomenikom padlih govoril pokrajinski svetovalec Gombač o aktualnih vprašanjih, ki zanimajo in tarejo kmetovalce.

* **Pokrajinski upravni odbor** je kot nadzorni organ odobril 15 sklepov pokrajinske uprave in tržaške občine. Šlo je za navadne upravne sklepe.

V ponedeljek v Trstu novi gen. konzul FLRJ

V ponedeljek 3. sept. bo prišel v Trst novi generalni konzul FLRJ dr. Rudi Janhuba, ki bo nasledil dosedanjega gen. konzula dr. Žigo Voduška.

Prihod novega konzula je predviden okrog 11. ure čez obmejni blok pri Fernetičih, kjer ga bosta pričakala konzul dr. Aleksander Oluič in vicekonzul Srečko Kovačič.

Skoraj 15 milijonov lir za žrtve potresa

Včeraj popoldne so radiu Trst izročili 1 milijon lir prispevkov za «verigo solidarnosti». Skupno so doslej inkasirali 10.134.036 lir, razni darovalci pa so najavili 4.635.000 lir prispevkov. Skupna vsota zbranih in najavljenih prispevkov znaša torej 14.759.036 lir. Med drugimi je podpoikovnik, ki poveljuje karabinjerski legiji v Vidmu, izročil 529.310 lir, ki so jih zbrali oficirji in karabinjerji v tržaški, goriški in videmski pokrajini, 130.000 lir so zbrali delavci in uradniki pivovarne Dreher, 46.400 uslužbenci tržaške INPS itd. Zbiranje prispevkov se nadaljuje

PRIPRAVE ZA PROSLAVO BAZOVIŠKIH ŽRTEV

Proslavimo Bazovico v duhu enotnosti!

Predstavniki mladinskih organizacij bodo v nedeljo 9. sept. položili venec k spomeniku

V dvorani v Ul. Geppa 9 se je sinoči sestal aktiv Mladinske iniciative, prisotni pa so bili tudi simpatizerji. Na dnevnem redu je bila razprava o letošnji proslavi obletnice junaške smrti Bidovca, Marušiča, Valenčiča in Miloša. Poleg tradicionalne proslave, ki jo vsako leto prireja odbor za počastitev bazoviških žrtev skupno z antifašističnimi in partizanskimi organizacijami, se bodo letos namreč spominu junakov poklonili predstavniki raznih organizacij, ki vključujejo slovensko mladino. V nedeljo 9. septembra ob 11. uri dopoldne bodo položili skupni venec na spomenik na bazovskem strelišču.

Prihodnji teden pa bo Mladinska iniciativa organizirala vrsto sestankov po prosvetnih društvih v mestu in po vaseh, kjer bodo njeni člani govorili o pomenu borbe in žrtvovanja štirih bazoviških junakov-mladincev.

Sinoči je o dobi fašističnega preganjanja in odpora slovenskega ljudstva na Primorskem proti fašizmu govoril član glavnega odbora MI Bogo Samsa. V svojem predavanju je poudaril, da so obtoženci obeh procesov leta 1930 in 1931 izšli iz vrst mladinskih društev, ki jih je fašizem nasilno razpustil. Večina mladincev je takrat sklenila, da je treba v ilegali nadaljevati borbo in odpor proti fašizmu ter proti potujčevanju slovenskega ljudstva. Pri tem se ni ozirala na ugovore določenih «starejših», ki so zagovarjali legalne oblike narodne obrambe, ki pa v resnici sploh niso bile mogoče.

Iz vsega tega jasno izhaja revolucionarnost takratne mladine in njena pripravljenost na vse žrtve v brezkompromisnem boju proti sovražniku našega naroda in vsega človeštva. Iz analize njihovega boja in procesov sledi, da so se zavedali, da je naš glavni sovražnik fašizem. V boj jih ni gnalo kako sovraštvo do italijanskega ljudstva, temveč ljubezen do svobode, do pravice, ljubezen do svojega naroda in mržnja proti zatiralcem ne samo Slovencev, temveč vseh demokratično in svobodoljubno mislečih ljudi. To dokazuje tudi njih sodelovanje z italijansko antifašistično koncentracijo v Parizu, katere publikacije so pomagali širiti v naši deželi.

Od takrat se je mnogo spremenilo, napredne sile v svetu so napredovale, fašizem ni več na oblasti, kajti «nostalgične sile» pravzaprav le še životarijo. Vendar pa junaštvo in predanost bazoviških junakov tudi za današnjo mladino predstavlja svetel vzgled, ki ji mora ostati vedno živo pred očmi. V povsem drugačnih pogojih, okoliščinah in z demokratičnimi sredstvi ter metodami mora slovenska mladina nadaljevati odločen boj za svoj narodnostni obstoj in razvoj.

Zato je Bazovica simbol, ki združuje vse zavedne Slovence in jih kliče, naj se združijo v obrambi pravic in svojega obstoja, ki je v drugih oblikah še vedno ogrožen. Pri tem ne smejo biti v napotje različni življenjski nazori, treba je iskati v narodnoobrambnem delu le to, kar nas združuje in opustiti, kar nas razdvaja.

Zato proslavljajmo Bazovico v tem duhu skupnosti, v duhu enotnosti vseh Slovencev, ki se bore za narodnostne pravice, za svoj obstoj in razvoj.

SINOCI NA GRADU

Prof. Steno Schaffer mojster spretnosti

Sinoči je nekaj sto Tržačanov prisostvovalo na gradu Sv. Justa bolj redki prireditvi: nastopu domačega, tržaškega rokohitrca in hipnotizerja prof. Stena Schafferja, ki je v obilnih dveh urah in pol nanizal celo vrsto svojih umetnosti.

V prvem delu programa so bile na vrsti vse one najrazličnejše «čarovnije», ki so baje sicer zelo enostavne, ki pa jih zmorejo le redki. Rokohitrc Schaffer je n.pr. lovil po zraku prižgane (sicer bolj šibko svetleče se) električne žarnice, ki jih je tudi «jedel», da bi jih nato na žici in prižgane spet potegnil iz ust. Nadalje je iz «praznih» šatulj, preprog, rut in rutic jemal kar cele šope cvetja, s katerim je okinčal ves oder, ter ves pod odra, da se je oder zdel kot kaka gredica tulipanov. Samo ob sebi se razume, da so prišli na vrsto tudi zajčki, obroči, in to pravi jekleni obroči, ki jih je sklepal in razsklepal na vse mogoče načine. V tem delu programa je bilo še veliko «drobnarij», s katerimi je mojster dopolnjeval važnejše točke, ki pa jih tu ne moremo niti našteti, ker toliko jih je bilo.

Drugi del programa je bil namenjen hipnozi in hipnotizerstvu in je bil bolj «vesel». Začel ga je s hipnotiziranjem zajčkov, ki so bili kar pohlevni, dočim je bil petelin bolj trmast in ni tako hitro «zadremal». Nato je s pomočjo nekaterih prostovoljcev z zavezanimi očmi iskal med občinstvom skrite ure, igle in podobno. Nekdo ga je celo peljal v točilnico po sladoled.

Zadnja točka je bila najbolj vesela. Začela se je z izbiranjem medijev, ki jih je nato na odru še prebral, da bi mu jih na koncu ostalo le devet, s katerimi je razvil kar pol ure dolg program. Na odru smo tako videli jeclja-ča, nato visokošolca, ki je na vse pretege trdil, da je dva krat dva pet. Nato smo videli kolesarja in spet nekoga, ki je sedal na povsem prazne stolice in z njih skakal, ker da se mu je «nekam» zabodla igla. Videli smo še gospo, ki «je izgubila glas» in se zvijala ter z odprtimi usti skušala zakričati med občinstvo, da se imenuje Marta, iz njenega grla pa ni prišlo niti malo glasu. Videli smo nato še nekoga, ki se je komarjev tako bal, da se jih je otepal tudi potem, ko ga je mojster že zbudil in posedel na stolico. Mojster je tega mladeniča moral še dvakrat potrepljati, da bi ga povsem prebudil.

Najbolj vesela pa je bila skupinska upodobitev čevljarske delavnice, kjer je šest mladeničev in eno dekle kakih pet minut delalo in vleklo dreto, vtikalo šila, zabijalo ževlje ter opravljalo še vsa ona dela, ki jih vidimo, če stopimo h kakemu čevljarju, ki dela še po starem, brez strojev. Za konec pa je vseh šest mladeničev (dekle se je raje izgovorilo) vleklo težke vrvi zvonov svetega Justa, ki pa se niso niti zganili. Občinstvo je mojstra ob koncu nagradilo z živahnim aplavzom.

* Včeraj ob 19,30 so izročili svojcem truplo 57-letnega Luigija Benca, ki je stanoval na Lonjerski cesti 175/5. Benco je umrl zaradi neke srčne napake, ko je delal na krovu ladje, ki jo gradijo v Tržaškem arzenalu.

MESEČNO POROČILO TRGOVINSKE ZBORNICE ZA JULIJ

Nov pomemben vzpon industrije Življenjski stroški še naraščajo

Indeks življenjskih stroškov se je v enem letu povečal kar za 6.4 odstotka - Lahno nazadovanje tujega turizma

Tržaška trgovinska zbornica je objavila svoje redno mesečno poročilo o gospodarskem položaju v juliju letošnjega leta. Poročilo je, kot običajno, razdeljeno na razne panoge in posnemamo iz njega nekatere značilne podatke in ugotovitve.

KMETIJSTVO je imelo v obravnavanem mesecu občutno škodo zaradi klimatskih prilik, saj so se menjavale zelo nizke in zelo visoke temperature, bilo je več neurij in mnogo dežja. Delo na polju se je redno odvijalo in tudi stanje živine je zadovoljivo.

TURIZEM je nepričakovano zabeležil določeno nazadovanje zlasti tujih turistov, kar ni v skladu s splošno tendenco po svetu, ko je letošnja turistična sezona dosegla rekordne uspehe. Julija so tako zabeležili 56.649 nočnin domačih in 27.326 nočnin tujih turistov in se je torej v primerjavi z istim mesecem lanskega leta povečalo število nočnin italijanskih turistov za 5,8 odst., tujin pa znižalo za 3,8 odst.

V prvih sedmih mesecih so zabeležili 357.216 nočnin domačih (lani 361.580) in 123.478 nočnin tujih turistov (lani 125.740). Obisk tako domačih kot tujih turistov je torej nekoliko nižji kot je bil lani v istem razdobju. Končne sodbe o letošnji turistični sezoni pa še ni mogoče dati, ker se je žaradi klimatskih razmer nekoliko podaljšala in lahko avgust in september nadoknadita izgubljeno v prejšnjih mesecih.

TRGOVINA NA DROBNO kaže običajno podobo in je tržišče nekoliko utrujeno, čeprav ni mogoče govoriti o resnejših težavah ali celo o krizi. Vendar pa so zaloge še vedno preobsežne in kroženje blaga ni dovolj naglo. Še vedno narašča kupovanje na obroke kot tudi sezonske razprodaje.

INDUSTRIJA je zabeležila nov pomemben uspeh, saj je indeks industrijske proizvodnje dosegel julija 241.6, medtem ko je znašal junija 235,3 in julija lanskega leta 203,7. Indeks industrijske proizvodnje računajo na osnovi stanja v letu 1953 in izkazuje, da se je od takrat obseg industrijske proizvodnje povečal skoro za dva in polkrat. Naraščanje gre delno na račun omejitve krize v tržaški ladjedelniški industriji in drugih ključnih panogah, predvsem pa je posledica gradnje novih pomembnih industrijskih objektov v žaveljskem industrijskem pristanišču ter papirnice ob Timavu.

CENE IN INDEKS ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV stalno naraščajo. Tržaška občina nadzoruje gibanje cen 73 živil in je ugotovila v 20 primerih povišanje cen ter samo v petih znižanje. Indeks življenjskih stroškov v juliju sicer ni zabeležil posebnega porasta, saj je bil za malenkost celo nižji kot junija letošnjega leta. Vendar pa pri primerjavi s stanjem lanskega leta ugotovimo, da se je indeks življenjskih stroškov v letu dni povečal za 6,4 odstotka, kar predstavlja resen udarec za življenjsko raven prebivalstva in predvsem onih slojev, ki imajo stalne tedenske ali mesečne prejemke.

POTROSNJA je na splošno nekoliko višja, vendar ni prišlo do bistvenih izpremememb. Tako je potrošnja tobaka in tobačnih izdelkov v prvih sedmih mesecih letošnjega leta za 5,9 odst. višja kot v istem lanskem razdobju, saj so tržaški kadilci pokadili letos 282.637 kg tobaka. Tudi potrošnja mesa se veča in je dosegla v razdobju januar-julij 63.084 stotov ter je narasla v primerjavi z istim lanskoletnim razdobjem za 6,6 odstotka. Znižala pa se je potrošnja rib, rakov in mehkužcev, ki je dosegla v prvih sedmih mesecih 15.674 stotov ter je bila kar za 18,2 odstotka nižja kot v lanskem razdobju. Na tržaško tržnico s sadjem in zelenjavo na debelo so pripeljali v prvih sedmih mesecih 161.374 stotov zelenjave in krompirja (lani 161.998 stotov) in 139.014 stotov sadja (lani 143.699 stotov).

PROMET PO MORJU IN PO ŽELEZNICI ne kaže najbolje. Pomorski promet je dosegel julija 364.381 ton in je bil za 17,1 odst. nižji kot junija, za 11,1 odstotka nižji kot julija 1961. leta in za 21,4 odstotka nižji kot julija 1960. leta. V prvih sedmih mesecih je pomorski promet dosegel 2 milijona 971.352 ton in je bil za 0,6 odstotka višji kot v istem lanskoletnem razdobju.

Železniški promet je dosegel julija 155.136 ton in je bil za 11,3 odst. nižji kot junija, za 14,1 odst. nižji kot julija 1961. leta in za 32 odstotkov nižji kot julija 1960. leta. V prvih sedmih mesecih je železniški promet dosegel 1.343.963 ton in je bil za 5,6 odstotka nižji kot v istem lanskoletnem razdobju.

STAVKOVNA GIBANJA so se občutno zaostrila, saj je letošnjega julija stavkalo 8.240 delavcev, ki so izgubili 312.170 delovnih ur (junija 12.650 delavcev in 489.900 ur), medtem ko je lani v istem razdobju stavkalo 5.660 delavcev, ki so izgubili 92.240 delovnih ur.

ZAPOSLENOST IN BREZPOSELNOST. 31 julija 1962. leta je bilo 93.536 zaposlenih oseb in torej 538 več kot junija letošnjega leta, ko je bilo zaposlenih 92.998. V primerjavi z julijem lanskega leta pa se je število zaposlenih povečalo za 0,2 odstotka, saj je bilo lani v službenem razmerju zaposlenih 93,328 oseb.

Brezposelnih je bilo 31. julija letošnjega leta 9.030 in torej 83 več kot junija, ko je bilo brezposelnih 8.947. V primerjavi z 31. julijem lanskega leta se je število brezposelnih znižalo za 22,4 odst. odnosno za 2,614 oseb, saj je bilo lani julija 11.644 brezposelnih.

Seja miljskega občinskega odbora

Pod predsedstvom odbornika Gastona Milla se je 30. t.m. sestal miljski občinski odbor. Na seji so razpravljali o raznih upravnih vprašanjih in sklenili, da bo občina prispevala 100.000 lir v prid žrtvam potresa v južni Italiji. Nadalje so odobrili sklep o namestitvi treh javnih telefonskih govorilnic v Lazaretu, Rabujezu in novem naselju Zindisu, pri čemer bodo izkoristili državni prispevek, ki ga določa zakon.

* *Od Pokrajinske turistične ustanove* smo prejeli 55 strani obsegajočo brošuro z naslovom: «Drugi referendum po pošti med gosti gostinskih obratov tržaške riviere v poletju 1961». K vsebini brošure se bomo še povrnili.

PO DOLGOTRAJNEM SPORU

Sklenjen sporazum za gostinske uslužbence

Delodajalci so jim priznali zvišanje prejemkov

Včeraj po polnoči so na uradu za delo dosegli sporazum, s katerim se konča spor med lastniki javnih lokalov in njihovimi uslužbenci. Ti uslužbenci so že enkrat stavkali in napovedali ponovno stavko za pretekli četrtek. Ker pa so delodajalci končno izjavili, da pristajajo na pogajanja, so uslužbenci cstavko preklicali.

Na podlagi tega sporazuma bodo plačevali uslužbencem barov, kavarn in podobnih javnih lokalov naslednje prejemke: za lokale 3. in 4. kategorije: moškim uslužbencem nad 20 let starosti, zaposlenim pri točilnih mizah 9700 lir na teden; ostalemu osebju, ki spada po kvalifikaciji v 2. kategorijo, 14.75 odstotka poviška; pomočnikom pri točilnih mizah nad 20 let starosti 8000 lir na teden; ostalemu osebju s kvalifikacijo 3. kategorije 12.05 odst. poviška. Natakarjem («internistom») nad 20 let starosti 7600 lir na teden; osebju s kvalifikacijo 4. kategorije 12.09 odst. poviška.

Osebju v kavarnah, barih in v drugih javnih lokalih prve in druge kategorije bodo izplačali kot povišek doklado v višini 6.18 odstotka, ki bo veljal za vse pogodbene postavke. Ta doklada se zaračunava, to je se doda plačam, ki so določene za uslužbence lokalov 3. in 4. kategorije.

Kvalificiranemu osebju 1. kategorije (prvemu natakarju v barih itd.) se prizna 10 odst. zvišanja v primerjavi s kvalificiranim osebjem 2. kategorije. Za osebje izpod 20 let velja dosedanje sorazmerje plač. Uradniško osebje javnih lokalov dobi od 1. avgusta 15 odstotkov poviška. Za osebje gostiln, restavracij itd. se bodo pri določanju plač ravnali po istih kriterijih, pri čemer se bodo prilagajali dejanskemu položaju. Druga nerešena vprašanja bodo uredili v okviru nove dopolnilne pogodbe, ki jo bodo sklenili 1. novembra.

Sestanek zaupnikov bivših policistov

Zaupniki sindikata bivših civilnih policistov so se včeraj sestali na sedežu Dlavske zbornice. Tajnik sindikata De Luca je poročal o stikih, ki jih je imel v zadnjih tednih s predstavniki tržaškega političnega in upravnega življenja. Potrdil je tudi vesti o izplačilu zaostalih prejemkov bivšim policistom od 1. januarja 1954. Kot je znano, je državni svet razsodil, da jim pritiče mesečno dodatek v znesku 5.000 lir. Gre za 6 bivših policistov ali njihovih dedičev, vendar pričakujejo, da bo imela razsodba splošno veljavnost za vse bivše policiste.

Razpis triletnih kvalifikacijskih tečajev

Državni strokovni zavod za industrijo in obrt, ki ima svoj sedež v Ulici Università 15, ustanavlja triletne kvalifikacijske tečaje za strugarje ter za upravljalce strojev v Trstu in tečaj za kemične analizatorje v Miljah. Pogoji so naslednji: najmanj 14 let starosti, spričevalo nižje strokovne ali nižje srednje šole, oziroma sprejemni izpiti za prosilce, ki nimajo teh spričeval.

Prosilci morajo spisati prošnjo na kolkovanem papirju 100 lir ter ji priložiti šolsko spričevalo, rojstni list, potrdilo o cepljenju proti kozam ter potrdilo o vplačilu vpisne takse in prispevka za delavnice in laboratorije.

Teoretični in praktični tečaji v delavnicah in laboratorijih bodo trajali 3 leta, pri čemer se bodo ravnali po šolskem letu, ki ga predpisuje prosvetno ministrstvo. Na koncu tečajev bodo izpiti za dosego usposobljenostnih diplom. Zavod bo izdajal potrebnim in marljivim učencem tudi podpore za nakup knjig in učil.

Danes stavka zdravnikov v bolnicah

Odbor vsedržavnega združenja zdravnikov je proglasil za danes stavko zdravnikov, zaposlenih v bolnišnicah po vsej državi. Stavki so se pridružili tudi zdravniki tržaških bolnišnic. Zdravniška služba v bolnišnicah bo zato omejena na najbolj nujno oskrbo. Med drugim ne bodo delovali laboratoriji za razne analize. Zdravniki hočejo s stavko doseči predvsem boljšo ureditev delovnih odnosov in položaja sploh.

Poskus samomora pri 87 letih

Včeraj ob 11,40 so prepeljali na 2. kirurški oddelek splošne bolnišnice 87-letno Adelo Stibel vd. Cesare iz zavetišča v Ul. Soncini (Skedenj) 102. Pri pregledu so ji zdravniki ugotovili razne rane na desnem komolcu in desnem zapestju. Priletna ženska je izjavila, da si je zaradi obupa hotela vzeti življenje. V bolnišnici se bo morala zdraviti od 8 do 10 dni.

V LADJEDELNICI SV. MARKA

V kratkem bodo splavili potniško ladjo «Raffaello»

Včeraj so v trup velikanke vgradili dva po 57 ton težka podstavka za vijaka

V ladjedelnici Sv. Marka so včeraj vgradili v veliko potniško ladjo «Raffaello» podstavka, ki bo sta nosila pogonska vijaka. Gre za velika masivna kosa jekla, ki tehtata po 57 ton. Vgraditev teh podstavkov je tehnično zapletena, saj morajo težak jekleni kos točno namestiti na trup in to na nepripravnem mestu.

Veliko potniško ladjo «Raffaello» sedaj dokončujejo na splavišču in predvidevajo, da jo bodo splavili še v prvi polovici septembra, medtem ko bodo enako ladjo «Michelangelo» splavili v ladjedelnici Ansaldo 16. septembra.

Obe potniški ladji grade za pomorsko družbo «Italia», ki ju bo uporabila na redni potniški progi med Italijo in New Yorkom. Ladji bosta imeli po 43.000 brutto registrskih ton ter bosta dolgi 275 m, široki 31 in visoki 21.35 metra. Opremljeni bosta s turbinskimi pogonskimi stroji, ki bodo omogočali maksimalno brzino 29 milj na uro in ekonomično brzino 27 milj na uro, tako da bosta ti dve novi ladji najhitrejši potniški ladji na progah med Sredozemskim morjem in New Yorkom in bosta prevozili dolgo pot v sedmih dneh. Sprejeli bosta lahko 1850 potnikov, medtem ko bosta imeli po 720 mož posadke.

Požar v ladjedelnici Sv. Justa

Zgorel je transformator

Sinoči je v ladjedelnici «Sv. Just» nastal požar, ki je povzročil veliko škodo, delo v ladjedelnici pa bo za nekaj dni ustavljeno.

Požar je nastal zaradi kratkega stika na enem izmed treh transformatorjev. Iskre so švignile na pod, kjer je bilo žaganje pomešano z oljem. Zgorela je vsa naprava in kabina.

Po prvi oceni znaša škoda 25 milijonov lir. Zaradi tega bo delo v omenjeni ladjedelnici blokirano za nekaj dni, dokler ne bodo uredili začasnega priključka, nato pa zgradili novo kabino.

Kratek stik je nastal nekoliko pred 22.30 in se je požar tako naglo razširil, da gasilci niso utegnili preprečiti škode, čeprav so takoj prihiteli z dvema brizgalkama. Imeli so dobri dve uri dela, da so požar pogasili in preprečili, da bi se razširil, sicer bi bila škoda še večja.

Padla je iz avtobusa

Giuseppina Cudicin por. Gobbo, stara 48 let, iz Ul. Mascagni 12, se je včeraj pobila blizu zadnje tramvajske postaje proge št. 6 v Barkovljah. Ženska je stopila na spodnjo stopnico avtobusa, ki vozi na progi Trst-Miramar, in je hotela vprašati sprevodnika za neka pojasnila, ko je šofer nenadoma pognal vozilo naprej. Cudicinova je padla na tla ter zadobila razne poškodbe na zatilniku, na desnem komolcu ter po spodnjem delu hrbta. Prepeljali so jo v bolnišnico z rešilnim avtom RK ter jo sprejeli na opazovalni oddelek. Ozdravela bo v 7 dneh.

Včeraj ob 20,50 so prepeljali na ortopedski oddelek 84-letno Mario Smilovich vd. Fermo iz Ul. Rossetti 89. Že priletna ženska je padla v svojem stanovanju ter si verjetno zlomila levo stegnenico. V bolnišnico so jo sprejeli s pridržano prognozo.

VČERAJ DOPOLDNE JE GORELO V SALEŽU

Požar uničil skladišče sena, ječmena in pohištva

Škodo so ocenili na en milijon in pol lir

Včeraj zjutraj nekaj pred 9. uro se je vnelo v Saležu gospodarsko poslopje, ki je last 60-letne Josipine Sardoč iz Saleža 29. V poslopju ne stanuje nihče, temveč ga je lastnica uporabljala samo kot skladišče sena, ječmena in raznih stanovanjskih potrebščin. Zublji so v kratkem zajeli streho enonadstropne stavbe ter so praktično uničili celo poslopje. Na kraj požara so takoj prihiteli gasilci z Opčin in osrednje gasilske postaje v Trstu. V goreče poslopje so naperili tri močne curke vode, ki so jo črpali iz nekega bližnjega vodnjaka. Požar so pogasili okoli 11. ure, nakar so se tržaški gasilci vrnili na svojo postajo. Na kraju nezgode je ostala samo ena skupina gasilcev, ki je odstranila iz požganega poslopja razni material.

Požar je uničil dobršen del strehe ter precej sena, ječmena in drugih predmetov. Po zadnjih cenitvah znaša škoda ali milijon in pol lir. Nesreča je hudo prizadela lastnico in njenega moža. Zakonca sta namreč sama ter se s težavo preživljata. Pripomniti je še treba, da poslopje ni bilo zavarovano.

Z motorjem v tovornik

Včeraj ob 11,40 je prišlo pred vhodom na avtobusno postajo na Trgu della Libertà do prometne nezgode, pri kateri se je poškodoval 35-letni Egidio Apollonio iz Ul. C. Rizzi 26. Apollonio se je peljal z motorjem znamke Gilera, ko je nenadoma trčil v tovornik KP 1505, ki ga je upravljal 34-letni Izidor Žabar iz Izole.

Motorista so takoj odpeljali v splošno bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili razne praske in podplutbe na levi nogi ter možne kostne poškodbe. Na ortopedskem oddelku se bo moral zdraviti od 10 do 15 dni.

Prireditve in objave

GLASBENA MATICA V TRSTU

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice bo v dneh od 1. do 8. septembra v šolski pisarni v Ul. R. Manna 29/I, tel. 29779 od 10. do 12. ure.

Poučujejo se klavir, violina in vsi ostali orkestralni instrumenti.

Pričetek pouka v ponedeljek 10. septembra 1962.

Nocoj zadnji koncert opernih arij v Miljah

Drevi ob 21.15 bo na Trgu Marconi v Miljah zadnji koncert opernih arij, ki jih je v poletni sezoni priredila Pokrajinska turistična ustanova. Prof. Livia D'Andrea Romanelli bo spremljala na klavirju sopranistko Malvino Savio, tenorista Giuseppa Botto in baritonista Claudia Giombija, ki bodo peli operne in operetne arije kakor tudi nekaj slavnih popevk. Izven sporeda bo pela sopranistka Egle Poggiani. Napovedovala bo Maria Loredana D'Andrea

Jutri bo na istem trgu zadnji koncert lahke glasbe, ki ga bo izvajal orkester «Ariston», medtem ko bo pela mlada pevka Silvana Millo.

Šolske vesti

Ravnateljstvo državne nižje industrijske strokovne šole v Nabrežini z oddeljenimi razredi v Sv. Križu sporoča, da se bodo popravni izpiti začeli v ponedeljek 3. septembra 1962 po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski.

Vpisovanje v I., II. in III. razred za šolsko leto 1962-63 se vrši vsak dan do vključno 25. septembra t.l. od 10. do 12. ure.

* * *

Vpisovanje na slovenskem učiteljišču v Trstu se je začelo. Trajalo bo do 25. septembra. Podrobna navodila so na razpolago v tajništvu zavoda. Uradne ure vsak dan od 9. do 12. ure.

* * *

Ravnateljstvo Nižje trgovske strokovne šole pri Sv. Ivanu obvešča dijake, da se vpisovanje za I., II. in III. razred nadaljuje do 25. septembra 1962 vsak delavnik od 10. do 12. ure. Učenci, ki se vpišejo v I. razred, morajo predložiti naslednje dokumente:

1. Rojstni list anagrafskega urada
2. Potrdilo o cepljenju
3. Potrdilo o zdravih očeh
4. Zadnje šolsko spričevalo.

Vsa druga pojasnila se dobijo v tajništvu šole.

Popravni izpiti ter nižji tečajni izpiti se pričnejo v ponedeljek 3. septembra 1962 po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski šole.

* * *

Ravnateljstvo državne srednje šole v Trstu sporoča, da se bodo začeli vsi popravni izpiti v ponedeljek 3. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovenščine. Obenem obvešča, da se nadaljuje vpisovanje v vse tri razrede do 25. septembra. Podrobnejša pojasnila dobite v tajništvu vsak dan od 9. do 12. ure.

* * *

Na drž. učiteljišču s slovenskim učnim jezikom v Trstu se bodo začeli vstopni in popravni izpiti dne 3. septembra ob 8.30.

Pismene skušnje za usposobljenostni izpit pa se začno 14. septembra ob 8.30.

* * *

Ravnateljstvo Državnega trgovskega tehničnega zavoda v Trstu, Ulica Caravaggio 4, sporoča, da se bodo popravni izpiti začeli v ponedeljek 3. septembra 1962 po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski zavoda.

Usposobljenostni popravni izpiti se bodo začeli 14. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz italijanščine.

Vpisovanja za šolsko leto 1962-63 trajajo do vključno 25. septembra. Prošnje sprejema tajništvo zavoda vsak dan od 10. do 12. ure.

* * *

Ravnateljstvo državne industrijske šole v Dolini obvešča, da se bodo popravni izpiti vseh vrst pričeli v ponedeljek 3. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovenščine. Zainteresirani učenci si lahko ogledajo urnik in razpored izpitov na šolski oglasni deski.

Vsi učenci, ki so izdelali I. in II. r. ter tisti, ki niso izdelali, so vabljeni, da se čimprej vpišejo za prihodnje šolsko leto.

Ravno tako se vrši vpisovanje za I. razred.

Tajništvo šole je zato odprto vsak dan od 8.30 do 12. ure.

* * *

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se prično vsi popravni izpiti — sprejemni na licej, vstopni in razredni — v jesenskem roku 1961-1962 dne 3. septembra 1962 ob 8.30 s pismenim izpitom iz slovenščine.

* * *

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se prično vsi popravni izpiti — sprejemni na licej, vstopni in razredni — v jesenskem roku 1961-1962 dne 3. septembra 1962 ob 8.30 s pismenim izpitom iz italijanščine.

* * *

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ul. Montorsino št. 8-III.) obvešča, da se vrši vpisovanje v I., II. in III. razred za šolsko leto 1962-63 do vključno 25. septembra t.l. vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Pri vpisu za prvi razred so potrebne naslednje listine:

1. šolsko spričevalo V. razreda osnovne šole;
2. rojstni list izdan od občinskega urada;
3. potrdilo o cepljenju kozam.

Obenem opozarja učence in učenke, ki so bili pripuščeni k popravnim izpitom v jesenskem roku, da se pričnejo nižji tečajni in razredni popravni izpiti v ponedeljek 3. septembra t.l. ob 8.30, po razporedu objavljenem na oglasni deski šole.

* * *

Na državnem znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi popolne razrede s klasičnim učnim načrtom, se vrši **vpisovanje** za šolsko leto 1962-1963 **vsak dan od 10. do 12. ure** v tajništvu zavoda v Ulici Lazzaretto Vecchio 9-II. neprekinjeno do 25. septembra.

Kino

Nazionale 16.00 «Vladar sedmih morij» (Il dominatore dei 7 mari). Eastmancolor. Rod Taylor, Rossana Vessel.
Fenicec 16.00 «Izziv na Visoki Sierri» (Sfida nell'Alta Sierra).
Excelsior 16.00 «Zločin se ne plača» (Il delitto non paga). Pierre Brasseur. Prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «Dvojica iz legije» (I due della legione). Franco Franchi.
Arcobaleno 16.00 «Krik bitke» (Urlo della battaglia). Technicolor. Jeff Chandler.
Supercinema 16.00 «Dogodilo se v Atenah» (Accade in Atene). Technicolor.
Alabarda 16.30 «Zadnja karavana» (L'ultima carovana). Technicolor. Richard Widmark.
Aurora 16.00 «Mostovi Toko Ri» (

APARAT, KI ŽRE DENAR IN ČAS

Petdeset lir škatla cigaret seveda če jo ujameš...

Zakaj so oblasti prepovedale za mladino škodljive «flipperje», te nič manj škodljive aparate pa dovoljujejo?

V zadnjih časih so se zelo razširili po raznih barih in drugih javnih nekakšni nadomestki «flipperjev». Te so oblasti pred časom prepovedale, ker je prevladalo mnenje, da kvarno vplivajo na mladino. V sedanjem primeru gre za aparate, v katerih je razmetano veliko število zavojčkov cigaret. Igralec upravlja z dvema ročkama majhen žerjav na tirih. Ti žerjavovi verižici visijo kleščki, ki se zaprejo v trenutku, ko pridejo do škatlice cigaret. Če igralec srečo, škatlica ostane v kleščah, če pa je nima, je izgubil 50 lir. Ali se vam zdi prav, da so oblasti prepovedale «flipperje», a na drugi strani odobrile ta nov aparat? Ali vpliva morda vzgojno na mladino?

Uvedba igralnih aparatov s cigaretami je dejansko spet spravila na površje vprašanje «flipperjev». Resnici ni med njimi in novim aparatom nobene bistvene razlike. Pri «flipperjih» je spreten igralec dosegal visoka števila, kar mu je omogočilo v določenih pogojih, da je lahko igral enkrat večkrat zastonj. V primeru novega aparata pa je nagrada materialnega značaja, ker igralec dobi škatlico cigaret, če so jo klešče zgrabile. Tako v prvem, kakor tudi v drugem primeru, je igra biti precej spreten, da se bodo kak uspeh.

Večkrat smo opazovali tu ali tam igralce. Zgodilo se je na primer, da so vrgli v aparat 20-krat 50 lir, toda klešče niso niti enkrat zgrabile škatlice. Z drugimi pa je deloval v nekem lokalu v središču mesta deček, ki je bil star od 12 do 14 let in je bil tako spreten, da skoraj nikoli ni zgrešil. Igra se je v tem lokalu tako razpasla, da so klienti stalno prosili dečka naj igra namesto njih. V tem primeru je seveda lastnik aparata trdno določeno izgubo.

Nedvomnega dvoma pa ni, da koncev trpijo izgubo le igralniki v celoti in da imajo lastniki dobiček. Še lepši dobiček pa ima državni monopol, ki na tak način zelo pridno prodaja cigarete. Ali ne tiči prav v tem razlogu, zaradi katerih so prepovedale oblasti, in sicer zaradi istih razlogov, zaradi katerih so prepovedale «flipperje»? Ali so koristi državnega monopola s tobačnimi izdelki res tako močne, da se strinjajo z obemi očesi in dovoli igra, ki je v bistvu popolnoma enaka igri s «flipperji»?

Končno je treba pripomniti še, da igra s temi aparati iste negativne posledice za mladino, kot so jo imeli «flipperji». Tudi v tem primeru se posebno mladinci navadi na posedanje po lokalih in brezdelje, na razmetavanje denarja itd. V takem okolju se lahko bohotno razvijajo nezdrave strasti in v določenih primerih celo kriminal. Mladina trpi torej dvojno škodo: materialno in moralno.

Kljub tega menimo, da bi morale oblasti ravnati tudi s temi aparati kot so ravnale s «flipperji» in jih prepovedati.

Bo zagrablo — ali ne bo? To je vprašanje...

Z zida je padel

Giovanni Seri, star 70 let, iz bližnjega taborišča pri Sv. Soboti, je včeraj nekaj pred poldnevom ponesrečil na delu. Seri, ki je zaposlen pri podjetju Zorzin, je imel svoj sedež na Reški cesti in je ob omenjeni uri delal na tej cesti, ki pelje iz Trsta v Opčine, in sicer v bližini gostilne «Cascina delle rose». Ko je bil ob nekem zidu, nesoč na ramenih težak tovor, je nenadoma izgubil ravnotežje ter padel z visine 3 metrov.

Bolnišnico so ga prepeljali z rešilnim avtom RK. Ozdravel bo v roku do 20 dneh.

NEVARNO PREHITEVANJE

Hudo se je ponesrečil z motorjem pri Bertokih

Življenje motorista je v nevarnosti, njegova žena pa je dobila lažje poškodbe

Včeraj okoli 16. ure je prišlo v Bertokih pri Kopru do precej hude prometne nesreče, pri kateri sta se poškodovala dva Tržačana. 40-letni Stanislav Skerlj iz Žavelj 294 se je peljal z motorjem in je trčil v avto. Tako hudo se je poškodoval, da je njegovo življenje v nevarnosti. Pobil se je po glavi in po levem delu čela, po prsnem košu in levi rami. Sprejeli so ga na kirurški oddelek s pridržano prognozo. Njegova žena, 36-letna Marija Sodnik, ki se je peljala na zadnjem sedežu, pa je utrpela le lažje poškodbe po obeh rokah, po levem stegnu in levi nogi. V bolnišnici so ji nudili prvo pomoč.

Do nesreče je prišlo baje v trenutku, ko je hotel Skerlj prehiteti avto Fiat 600 TS 23114, ki ga je upravljal Skerljev brat Luciano iz Štramarja. Pri prehitevanju je avto zadel ob motor, zaradi česar sta oba Skerljeva padla in se pobila. Ponesrečenca so pripeljali v Trst z rešilnim avtom jugoslovanskega RK.

Razne tatvine

Predvčerajšnjim zjutraj so običajni neznani tatovi obiskali tovornik, ki ga je 30-letni Silvano Rovutti iz Faulisa di Gonars parkiral v bližini občinske klavnice. Rovutti je odšel v neki urad, kjer je imel razne opravke. Ko se je vrnil nazaj, je opazil, da je iz tovornika izginil tranzistorski sprejemnik znamke «Standard».

* * *

Predvčerajšnjim popoldne je 29-letni uradnik Luciano Crivellari iz Ul. Baiamonti 12/3, parkiral svoj avto Fiat 500 v bližini nekega lokala na barkovljanski obali. Bil pa je tako nepreviden, da ni zaprl strehe svojega vozila. Neki tat, ki verjetno preži vsak dan na raztresene avtomobiliste, je izkoristil priliko. Približal se je avtu ter segel v žep hlač, ki jih je Crivellari pustil v avtu. Na srečo je šlo le za razne dokumente.

* * *

Neznani tatovi so predvčerajšnjim na do sedaj še nepojasnjen način vdrli v stanovanje 39-letnega Agostina Odonija s Trga Giarizzole 31. V spalnici so se polastili raznih zlatih predmetov v vrednosti nekaj nad 50.000 lir. Odoni je prijavil tatvino policijskemu komisariatu pri Sv. Soboti. Agenti so uvedli preiskavo, toda do sedaj še niso mogli ugotoviti, kako so zlikovci prišli v stanovanje. Ključavnica vnodnih vrat je namreč popolnoma nepoškodovana.

* * *

Predvčerajšnjim okoli 19.30 se je 50-letna Herta Schwartz, z Drevoreda Elizejskih poljan, peljala s filobusom št. 5. Na odseku proge med trgom pri bolnišnici in Korzom ji je neznan žepar ukradel listnico, v kateri je imela spravljenih 6.000 lir, nekaj ključev in tramvajsko izkaznico.

Kino na Opčinah

predvaja danes, dne 1. t. m. z začetkom ob 18. uri Metro Goldwyn Mayer film:

FRA DIAVOLO

Igrata: STAN LAUREL in OLIVER HARDY

Ob 20. uri se predstava nadaljuje na prostem.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, dne 1. t. m. z začetkom ob 19.30 uri zgodovinski dramski barvni film v Scope

NEPREMAGLJIVI GLADIATOR

(Il gladiatore invincibile)

Igrajo: R. HARRISON in J. COREY

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, dne 1. t. m. z začetkom ob 19.30 uri film, ki ga ne boste pozabili:

SUŽNJA RIMA

Igrajo: GAY MADISON, ROSSANA PODESTA' in MARIO PETRI

Apostolovska zgodba Rimljanov

Goriško-beneški dnevnik

SINDIKALNA KRONIKA Z GORIŠKEGA

Gradbeni delavci so napovedali ponovno štiridnevno stavko

Tudi šoferji določili svoje stališče zaradi prekinitve pogajanj v Rimu
Dosežen sporazum za pekovske delavce

Na Zvezi trgovcev v Gorici so se včeraj sestale delegacije pekovskih delavcev CGIL, CISL in UIL ter delegacija obrtnikov, da bi določili mezdne zahteve pekovskih delavcev goriške pokrajine. Po živahni diskusiji so podpisali pokrajinski sporazum, ki bo začel veljati 6. septembra letos, na podlagi katerega se bo dnevna mezda specializiranega delavca zvišala za 400, navadnega delavca za 350 lir, v skladu s tem pa se bodo povišale mezde tudi ostalih kategorij, vštevši vajencev. Nagrada za delo s kvasom bo znašala dnevno 250 lir, doklada za vplačilo pa 20 lir. Med ostalimi manjšimi zahtevami je bil dosežen sporazum o plačilu velikega šmarna za peke v goriški pokrajini, medtem ko se bo mezda za sedmi delovni dan zvišala za 100 odstotkov. S tem sporazumom se je zaključil spor, ki je dolgo časa trajal na tem področju.

Na skupščini gradbenih delavcev, ki je bila v četrtek v Gradiški, so temeljito proučili stanje po razbitju pogajanj, ki so se vodila v Rimu na sedežu Vsedržavne zveze stavbenikov od ponedeljka 27. avgusta dalje. Po obsežni diskusiji so zborovalci soglasno sprejeli enoten predlog treh sindikalnih organizacij (CGIL, CISL in UIL), da se proglasi štiridnevna stavka, ki bo trajala v soboto, nedeljo, ponedeljek in torek, od 1. do 4. septembra. Stavkajoči gradbeni delavci se bodo znova sestali na skupščini v ponedeljek 10. septembra v Gradiški.

Danes ob 10. uri se bodo na Zvezi industrijcev v Gorici sestali voditelji treh sindikalnih organizacij s predstavniki podjetja Siles, da bi pričeli pogajanja o proizvodni nagradi.

Včeraj zvečer so se sestali uslužbenci podjetja Ribi, da bi proučili sindikalni položaj, ki je nastal po razbitju pogajanj v ponedeljek 27. avgusta v Rimu. Na tem sestanku so sprejeli odločitev o nadaljnjem poteku sindikalne borbe. Do zaključka redakcije še nismo prejeli obvestila o njihovi odločitvi.

Včeraj je sindikalna stroka Fillea-CGIL zahtevala od Zveze industrijcev sestanek, da bi določili proizvodno nagrado za delavce lesnega podjetja IPL. O sestanku so se sporazumeli med pogajanji, ki so bila letošnjo spomlad.

V Vidmu 10. razstava moderne hiše

Danes ob 11.30 bodo v Vidmu, ob prisotnosti podtajnika Rema Gasparija, otvorili deseto razstavo moderne hiše. Letos bo na njej sodelovalo 530 obrtniških podjetij in malih industrijskih obratov, ki so se specializirali v izdelovanju predmetov, ki jih neobhodno rabimo pri opremi stanovanja.

Vsa dosedanja leta, pa tudi zadnja razstava, ki se otvarja danes, bo v prostorih, ki so postali pretesni. Organizatorji si zaradi tega nadejajo, da bo prihodnja v novem sedežu, kjer bo razstavljeno blago prišlo bolje do izraza.

Kdor se zanima za stanovanjsko opremo, gospodinje, ki bi rade zamenjale jedilnico, sprejemnice ali pa jih napravile prikupnejše s kakšnim novim predmetom, bo našel na razstavi nešteto stvari, ki bodo prav po vsakem okusu. Poskrbljeno pa bo tudi za komfort v stanovanju. Poleg naprav za umetno klimo (predvsem mislimo pri tem na ohlajevalce zraka) se bo obiskovalec lahko razgledal po vseh mogočih grelcih na nafto, kuhinjski opremi itd. Poseben oddelek je namenjen razstavi orodja za negovanje trat. Blizu njega pa so razpeti šotori za letovanje. Razstavišče bo odprto še ves prihodnji teden.

NENAVADEN POLOŽAJ NA GORIŠKEM ZELENJADNEM TRGU

Uvoz zelenjave povzroča padec cen

Goriški grosisti se okoriščajo tudi z vremenskimi neprilikami - Mnogo blaga tudi z onstran meje

Kljub hudi vročini in suši, ki je tako strašno prizadela pridelke goriških pridelovalcev zelenjave, pa so posebno zadnje dni cene na grosističnem trgu v stalnem padu. Razen limon, katerim se je cena od 120 povečala tudi na 240, se je cena drugemu blagu v razmeroma kratkem času in brez kakršnekoli kaplje vode na vrtovih in poljih znižala tudi za več kot 100 lir pri kg. Bilo je opaziti znatno znižanje cen kumaricam, stročjemu fižolu, papriki in paradižniku. Goriški grosisti, ki imajo svoja skladišča na goriškem trgu s prodajo na debelo in okrog njega, so v trenutku, ko so opazili, da domače blago pojenja, naročili tovornike blaga iz notranjosti države. In tako smo v četrtek lahko videli na goriškem trgu s prodajo na debelo tovornike kumaric, buč in druge zelenjave, zaradi katerih se pač domače blago ni moglo kosati po cenah in domači pridelovalci so morali, kljub suši in stroškom, ki jih imajo zaradi trošenja hektolitrov vode na vrtovih in poljih, svojemu tako težko pridelanemu blagu, znižati ceno. V četrtek so bile bučke po 120 lir kg, stročji fižol celo po 60 lir kg, tudi paradižnik je imel nižjo ceno — 50-55 lir kg, paprika 60-70 lir kg in radiča celo prvi rez je bilo polno po 300 lir kg (prodaja na debelo). Tega prinesejo posebno dosti na goriški trg kmetje z onstran državne meje, pa čeprav dobro vedo, da bi radič tudi doma v Sempetru ali Novi Gorici zelo dobro prodali. Tako pa se jim pripeti, da morajo zaradi preobilice blaga, kakor je bil primer v četrtek, radič znova odnesti domov, ali pa ga oddati po najnižji ceni.

Sadja ne primanjkuje, vendar se prav na cenah grozdja pozna, da mu suša napoveduje slabo letino! Na drobno so ga včeraj prodajali na goriškem trgu po 120 in 140 lir kg, hruške po 100 lir, breskve, in sicer najlepše po 140 lir, druge seveda ceneje. Pojavile so se že tudi slive in fige; cene niso visoke.

Prednost pri štipendijah bodo imeli revnejši dijaki

V zvezi z vestjo o razpisu natečaja za štipendije srednješolskih dijakov, za katere bo v goriški pokrajini na razpolago 18.570.000 lir, nam je šolsko skrbništvo sporočilo, da lahko v njem sodelujejo vsi dijaki, ki so izdelali v poletnem ali jesenskem roku in ki pripadajo družinam v slabem gmotnem položaju, zlasti pa, če je število družinskih članov večje.

Padec mladeniča od Vižentinov

Ob 21. uri se je prevrnil na pokrajinski cesti Devetaki-Doberdob 19-letni Dominik Devetak od Vižentinov št. 14. Zdrsnilo se mu je na grušču, s katerim so pred kratkim posuli cesto. Vsega potolčenega po obrazu, rokah in nogah so vojaki odpeljali domov, kjer so ga prevzeli uslužbenci Zelenega križa, ki so ga z rešilnim avtomobilom odpeljali v civilno bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto. Tamkaj so mu zdravniki obvezali rane in ga pridržali na zdravljenju.

JAVNA DELA V GORIŠKIH BRDIH

Začetek pomembnih del v Števerjanski občini

Pričeli so graditi rezervoar in pripravljati vse potrebno za asfaltiranje poti do Bukovja

V zadnjih dneh se je v Števerjanu zgodilo marsikaj takšnega, kar zasluži, da omenimo v našem listu. Predvsem gre za javna dela, ki so se jih vaščani na moč razveselili.

Najprej naj povemo, da je skupina delavcev pričela kopati jamo v Števerjanu, vrh grača, kjer bodo postavili rezervoar za vodovod, ki bo povezan z goriškim vodovodom na Oslavju. Cev bodo namreč speljali z Oslavja poleg pokrajinske ceste v Števerjan, od koder bodo speljali stranske cevi v vse sosedne hiše vse tja do Bukovja. Valerišče in Uklanci pridejo na vrsto kasneje.

Kdor pa se pelje po občinski cesti, ki pelje v Števerjan skozi Grojno, se bo lahko prepričal, da je občinska uprava pričela izvajati sejni sklep o asfaltiranju te najprometnejše poti, ki se je vaščani poslužujejo za prevoz v mesto. Podjetje Mattiroli, kateremu so zaupali asfaltiranje ceste, je že napeljalo vzdolž poti, od mostička čez Grojno, kjer je meja, pa do Bukovja, več kubikov peska, ki ga bodo posuli vrh asfaltne tekočine (spalmobita), s katero bodo polili očiščeno cestišče.

Preden pa bodo cesto prevlekli s protiprašno oblogo, takšno kot je na Bukovju, bodo morali z valjarjem utrditi ovinke, ki so jih razširili, ter skopati nekaj jarkov čez cesto, da bi vanje položili cementne cevi za odtok deževnice. Delo je že v teku in vse kaže, da bodo Mattirolijevi delavci že v prvih dneh prihodnjega tedna pripeljali tekočino v cisterni na mejo Števerjanske občine.

Pri tem pa obstaja drugo, nič manj važno vprašanje, ki si ga zastavljajo sami občinski predstavniki in pa vsi Števerjanski prebivalci: ali bo goriška občina, ki upravlja pot skozi Grojno, asfaltirala svoj del. Števerjanci zahtevajo, da se tudi ta del poti asfaltira, ker strošek ne bi bil tako velik. Goriška občina je v zadnjem času prevlekla s tanko plastjo asfalta in peska številne asfaltirane poti v mestni okolici. Med temi naj omenimo Drevored 20. septembra, Ul. Leopardi, Ul. Leoni, celotno Ulico sv. Mihaela v Štandrežu in druge. Popravilo teh poti je bilo nadvse nujno, nič manj nujna pa ni ureditev goriškega dela poti skozi Grojno, ker se je poslužujejo vsi tisti, ki se vozijo na Kalvarijo, kakor tudi Števerjanci, ki ne vidijo smisla asfaltiranja poti v Števerjan, če se ne ostrani prah tudi v nižinskem delu ceste, ki povezuje Števerjan z mestom.

14 milijonov lir za asfaltiranje v Ronkah

Občinska uprava v Ronkah bo potrošila 14 milijonov lir za ureditev stranskih poti v občinskem središču. Dolžina teh poti znaša blizu 9 km. V glavnem gre za asfaltiranje poti, ki so bile doslej prašne ali brez urejene trase.

Požar na Majnici

Ob 12.25 so poklicali gasilce na Majnico, kjer se je na desni strani glavne ceste vžgala suha trava. Gasilci so se odpeljali na kraj požara z brizgalnico. Ker so bili dobro opremljeni, so požar, ki se je razširil na površini okoli 4.000 kv. m, pogasili v pol ure. Škode ni bilo.

Danes se poročita v Štivanu Carla Pacor iz Tržiča in Marko Waltrisch iz Gorice. Novoporočencema želijo številni prijatelji iz Gorice veliko sreče. Dolgoletnemu sotrudniku in nevesti iskreno čestita tudi uredništvo Primorskega dnevnika.

ŽIVAHNA DEJAVNOST SPD

Lepa izleta goriških planincev k Belopeškim jezerom in na Triglav

V Kanalsko dolino je odšel poln avtobus Podgorcev in meščanov, na Triglav pa skupina petih

Kanalska dolina je od nekdaj priljubljena izletniška točka. Lepi razgledi, ki se nudijo popotniku takoj ob vstopu v dolino pa vse tja do kraja, kjer se hribi razmaknejo, tam nekje po Pontebbi, bogato poplačajo tudi pot, ki traja nekaj ur.

Slovensko planinsko društvo je prejšnjo nedeljo priredilo enodnevni avtobusni izlet v te kraje. Udeležili so se ga v pretežni meri najzvestejši in najpožrtvovalnejši člani društva iz Podgore, preostale sedeže pa so zasedli člani iz mesta. Ko so se pripeljali do Ovčje vesi, so prestopili na žičnico, ki jih je v nekaj minutah pripeljala v visokogorski svet, na Višarje, ki so ena izmed najznamenitejših izletniških točk v Kanalski dolini. Po nekajurnem bivanju pod Lovci so se spustili v dolino, seveda spet z žičnico, da bi prihranili na času, ki je tako dragocen, kadar je cilj oddaljen. Namenjeni so bili namreč k Belopeškim jezerom, da bi si poiskali nekaj prijetnega hlada, ki ga v Gorici ni več mogoče najti, pa niti v Grojni pri Gorici ne, kjer ga je vsako, tudi najtoplejše poletje bilo na pretek. Zato je popolnoma razumljivo, da se je našim mladincem na moč mudilo. Pot od glavne ceste do jezer so napravili peš. Nekaj zaradi tega, ker avtobus do tja ne pelje, nekaj pa tudi zato, da bi se ohranile dobre planinske navade, da je treba na izletih od časa do časa rabiti tudi noge. No, pri jezeru so izletniki našli, kar so iskali: hlad, čolnarjenje, in vse to v prijetnem razpoloženju, ki se ni poleglo do povratka

Veliko bolj pa je rabilo podplate tistih pet članov društva, ki so se že prejšnji dan, se pravi v soboto opoldne, odpravili po drugi, to je po Soški dolini približno v isto smer. Z vozilom so se ustavili v Logu, potem pa so jo mahnili peš proti Triglavu. Po nekajurni hoji so prispeli na Dolič, kjer je obvezna postojanka za vzpon na Triglav, ki so ga izvršili naslednje jutro. Večina izmed njih, kar štirje, so prvič v svojem življenju zastavili korak proti najvišji jugoslovanski gori. Ko so se pričeli vzpenjati proti samemu vrhu, so si verjetno predstavljali, da je za plezanje na Triglav potrebno precej izkušenj. Kmalu pa so se prepričali, da zadostuje samo trenirano telo, zakaj tja gor zares lahko pride vsakdo, ki ima noge, pa seveda tudi srce takšno, kakršno imajo zamejski planinci, ki vsako leto napravijo po več, nekaj tudi zahtevnejših izletov. Razgleda sicer niso imeli, toda to pravzaprav niti ni bilo najvažnejše; poglavitno je bilo biti na vrnu. Vseh pet se je stisnilo v Aljažev stolp, kjer so zapeli «Oj, Triglav moj dom». Istočasno so čestitali enemu izmed članov triglavske «odprave», ki je tisti dan slavil svoj rojstni dan. Povratek v dolino je bil naglejši, zato pa nič manj naporen, posebno za tistega, ki mu je čevelj prste precej zdelal.

Podrla ga je doberdobska puška

V soboto 25. t. m. zvečer je bila v Doberdobu v gostilni pri «Viktoriji» večerja, ki so jo priredili lovci iz Doberdoba. Na krožnikih se je lepo kadil na več načinov pripravljen 24 kg težak srnjak, katerega je prejšnji teden ustrelil Doberdobec Miro Ferletič. Pri kuhanju so gospodinji Viktoriji pomagali tudi domači lovci, ki so že popoldne tekali na vse konce in kraje, od koder so prinašali razne dišave. Ze med kuhanjem je po gostilni prijetno dišalo, da so se lovcem cedile sline. Zaradi tega je imela gospodinja dosti dela, da jih je krotila, ko so se gnetli okrog kozic. Končno je bil srnjak vendarle pripravljen in lovci so posedli za mizo. Med njimi je bil tudi predsednik lovskega društva iz Tržiča, lovski čuvaj ter še nekaj lovcev iz drugih vasi. Seveda ni manjkalo niti za domačine, ki so popivali v gostilni. Ce ne bi Miro, ki je srnjaka ustrelil, dal balzamirati glave, bi jo najbrž pojedli z rogovi vred, kajti meso je bilo zelo okusno in odlično pripravljeno. Vinski sok pa je poskrbel za dobro voljo, tako da se je pojedina ob krmljanju in domači pesmi zavlekla pozno v noč, dokler jih ni plečati in dolgoroki Drejče z lepim ali z grdim vrgel na cesto.

E. J.

GORIŠKI MEŠČANI SO ZASKRBLJENI

Golobje se množijo v mestu z nenavadno naglico

Občina bo morala sprejeti potrebne ukrepe - V zapadnem Berlinu sta zaradi golobov med prebivalstvom nastala dva tabora

Golobje so prijetna živalica, posebno radi jih imajo otroci, ker dopuste, da se jim približajo in jih hranijo po mili volji. Tudi njihovo gruljenje postane človeku domače.

Tudi v Gorici so golobje že udomačena perjad; najprej se je naselila na severnem delu mesta in sicer okoli cerkve sv. Antona, nato pa na Kornu, posebno v okolici muzeja. Rob strehe te starodavne palače, ki hrani nešteto spominov tudi na prvo svetovno vojno, je vedno polno sivih golobov, ki grulijo od jutra do mraka. Njihova bivališča so tudi v bližnjih ulicah Balilla in Silvio Pellico. Toda tudi na Travniku jih je vedno več in njihovo zbirališče je tukaj cerkev sv. Ignacija, na kateri se kljub komaj svežemu pleskanju že zopet poznajo odtisi živahnih krilatcev. Goriški golobje se ne zadovoljijo samo s severnim predelom mesta, v zadnjih letih so se preselili tudi na južno četrt in sicer na Korzo Italia, kjer se z vso naglico premikajo vedno bolj k južni železniški postaji.

Pa ne da mislijo odpotovati, se hudomušno sprašujejo tisti, ki so jim vedno bolj številne živalice napravile marsikatero nerodnost. Marsikdo v mestu bi bil zelo vesel, če bi se golobje zares preselili, posebno še na Korzu Italia, ki je v glavnem ves v obnovi in je zato razumljiv srd lastnikov in pleskarjev, ko zapazijo na sveži barvi odtise nožic in drugo golobjo nesnago. Golob je namreč žival, ki pomaže vsepovsod, kamor ga zanese pot. Zato tudi toliko nepotrebnega čiščenja okoli muzeja in cerkve sv. Ignacija. Goričani se zares sprašujejo, kaj bi bilo potrebno storiti, da se prepreči nadaljnje množenje golobov, ki kaže, da bo v prihodnjih letih lahko doseglo število prebivalstva Gorice. Neki strokovnjak s tega področja je izračunal, da bi število golobov v 15 letih lahko naraslo na 30 tisoč. Nekaj takega si Goričani seveda sploh ne morejo zamisliti. Toda premnogi so že sedaj upravičeno v skrbeh zaradi nesnage in nemira, ki jim ga povzročajo golobi na goriških strehah in trgih. Goriške oblasti so bile že večkrat opozorjene na ta neprijeten pojav, katerega so se morale lotiti že mnoge druge občinske uprave v svetu. V zapadnem Berlinu je nastala prava vojna med prebivalstvom, ki se je razdelilo v dva tabora. V prvem so bili tisti, ki so hoteli, da se živalice uničijo, v drugem pa prijatelji golobov, ki so preprečili množično zastrupitev njihovih ljubljencev.

V Gorici ne bi bilo nujno, da se podvzamejo ravno najbolj ostre mere, morda bi se dalo golobe izvoziti tja, kjer jih potrebujejo za turističen okrasek, kakršen so na primer v Benetkah. Morda pa bi jih bilo mogoče prepeljati na kakšen divji otok, ali v kraje, kjer se človek ne bo nastanil. Vsekakor se bo morala goriška občinska uprava v kratkem sporijeti s tem problemom, ki je postal že zanimiva tema pogovorov goriških meščanov.

Z glavo se je udaril v avto

Ob 14. uri se je zatekel po zdravniško pomoč v civilno bolnišnico 25-letni Fausto De Francesco, trgovski potnik iz Florence, ker se je v avtomobilu udaril v glavo. Potolkel se je po lasišču. V bolnišnici so mu rane obvezali in ga odpustili. Zdravil se bo 7 dni.

Na športnem igrišču se je vnela suha trava

Suha trava se je ob 14.25 vžgala na občinskem športnem igrišču na Rojcah. Požar se je začel na zunanji strani ograje, vendar ga je veter razširil tudi čez njo. Gasilci so se pripeljali na igrišče z brizgalnico. Požar se je razširil na površini 2.000 kv. m in so ga pogasili v pol ure.

Šolske vesti

Vpisovanje na liceju, gimnaziji in učiteljišču

Vpisovanje za prihodnje šolsko leto na liceju-gimnaziji in učiteljišču s slovenskim učnim jezikom v Gorici, Ul. Croce 3, traja nepreklicno do 25. septembra tega leta.

Vsa potrebna obvestila dobijo dijaki na tajništvu obeh šol.

* * *

Obvestilo učiteljem

Didaktično ravnateljstvo osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom obvešča vse učitelje, da se morajo zglasiti danes 1. septembra na ravnateljstvu v Ul. Croce 3 ob 9. uri zaradi nujnih poročil.

* * *

Popravni izpiti na osnovnih šolah

Ravnateljstvo slovenskih osnovnih šol v Gorici obvešča vse učitelje, da se bodo popravni jesenski izpiti čez drugi in peti razred začeli v ponedeljek 3. septembra ob 8.30. Sestav komisij je nespremenjen. Zainteresirani učitelji naj dostavijo vpisnice na ravnateljstvo do 1. septembra 1962.

* * *

Popravni izpiti na nižjih šolah

Na nižji srednji šoli (gimnaziji) in strokovni šoli v Ul. Randaccio v Gorici se popravni izpiti pričnejo v ponedeljek 3. septembra ob 8.30 s pismeno nalogo iz italijanščine in se bodo nadaljevali po vrstnem redu, ki je objavljen na oglasni deski teh dveh šol.

Kino

VERDI. Zaprto.

CORSO. 17.00: «Borbeni klic» (L'urlo della battaglia), J. Chandler. Ameriški barvni film.

VITTORIA. 17.15: «Kabinet dr. Caligarija» (Il gabinetto del dr. Caligari), G. Johns in D. O' Herlihy. Ameriški film v cinemascopu. Mladini pod 18. letom prepovedan.

CENTRALE. 17.30: «Na sejem po možu» (Alla fiera per un marito), P. Boone in P. Tiffin. Ameriški barvni film v cinemascopu.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna CRISTOFOLETTI, Travnik št. 14, tel. 29-72.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 31,8 stopinje ob 13.40, najnižjo 18,4 stopinje ob 5.10. Povprečne dnevne vlage je bilo 52 odst.

Večjo vsoto denarja v lirah so našli v prodajalni kruha v Novi Gorici (nasproti Park hotela). Kdor ga je izgubil, naj se zglasi v omenjeni trgovini.

šport šport šport šport šport šport

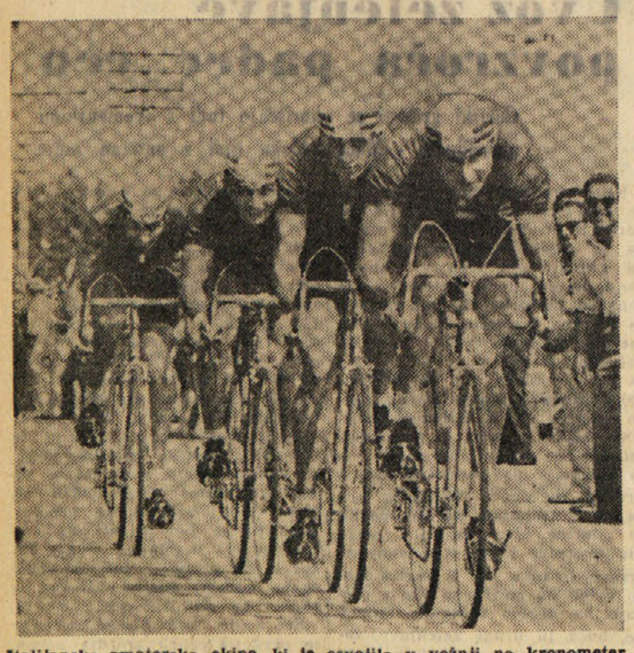

Italijanska amaterska ekipa, ki je osvojila v vožnji na kronometer zlato kolajno in naslov svetovnega prvaka. Skupino, v kateri je še Maino, ki je moral 30 km pred ciljem odstopiti, vodi Zandegù

PRVIČ V ZGODOVINI VESLAŠKEGA ŠPORTA

V Luzernu od 6. do 9. septembra prvenstvo za svetovne naslove

Tekmovanja v Švici se bo udeležilo 82 posadk iz 25 držav

LUZERN, 31. — Švicarska republika, ki spada med štiri ustanovitelje mednarodne veslaške zveze FISA, bo imela letos čast, da priredi od 6. do 9. septembra prvo svetovno prvenstvo v veslanju. S sedmimi čolni olimpijske vrste se bo 82 posadk iz 25 držav borilo v dvojcu brez in s krmarjem, v četvercu s in brez krmarja, v osmercu, double scoullu in skiffu na vodnem stadionu v Luzernu za prve svetovne naslove.

Od 1956 leta, to je od olimpijskih iger v Avstraliji, pa do evropskih prvenstev v Duisburgu (Nemčija) 1957., v Poznanju (Poljska) 1958, Maconu (Francija) 1959, olimpijskih iger 1960, v Rimu in lanskoletnega tekmovanja za evropski naslov, ki je bilo v Pragi, so izstopili veslači dveh držav: Nemčije in Sovjetske zveze. Že kratka statistika pove kakšno je razmerje sil v tem športu.

V četvercu s krmarjem je premoč Nemčije s štirimi evropskimi in enim olimpijskim naslovom očitna.

V skiffu bo borba potekala med Avstralcem Mac Kenziem, ki bo nastopil za Anglijo in Rusom Ivanovom.

V dvojcu s krmarjem prevladujejo nemški in ruski veslači, z izjemo 1956. leta, ko so Američani prišli do olimpijskega naslova.

V dvojcu brez krmarja so kolajne romale v skoraj vse evropske države, v Ameriko in lani, po zaslugi članov Falcka iz Donga, celo v Italijo.

V double scullu bosta verjetno Rusa Tjukalov in Berkutov še vedno brez tekmecev. Sovjetska veslača sta si osvojila 4 evropske naslove in enega olimpijskega. Edino 1960. leta so morali Rusi prepustiti olimpijski naslov presenetljivima predstavnikoma Češkoslovaške Kozaku in Schmidtu.

V osmercu ZDA niso več nepremagljiva velesila. Italijani so trikrat osvojili evropski naslov in sicer v Duisburgu, v Poznanju in končno v Pragi. Kljub temu pa se lahko reče, da so Nemci najmočnejši v tej zelo zanimivi skupini.

Italija bo letos nastopila s šestimi posadkami in bo odsotna samo v double scullu, kjer se Tržačana, ki sta najboljša v državi, nista mogla približati času, ki ga je določila zveza. Trst bo vseeno imel v skiffistu D'Ambrosiju svojega predstavnika v italijanski reprezentaci.

Jugoslavija bo letos zaradi slabih doseženih časov nastopila v okrnjeni postavi. Jugoslavijo bosta zastopali samo dve posadki in sicer osmerec ter četverec brez krmarja. Za nastope v posameznih skupinah so se prijavile sledeče države:

CETVEREC S KRMARJEM
(15 držav)
Francija, Italija, Švica, Nizozemska, Portugalska, Poljska, Romunija, Danska, ZDA, Finska, Avstrija, Švedska, Avstralija, Nemčija, Sovjetska zveza.

DVOJEC BREZ KRMARJA
(17 držav)
Belgija, Italija, Švica, Nizozemska, Češkoslovaška, Madžarska, Romunija, Poljska, Danska, Finska, Švedska, Norveška, Anglija, Kanada, Nemčija, Japonska, Sovjetska zveza.

SKIFF
(16 držav)
Italija, Švica, Nizozemska, Češkoslovaška, Poljska, Danska, ZDA, Finska, Norveška, Anglija, Avstralija, Nemčija, Japonska, Sovjetska zveza, Nova Zelandija, Izrael.

DVOJEC S KRMARJEM
(14 držav)
Belgija, Italija, Švica, Nizozemska, Češkoslovaška, Madžarska, Poljska, Romunija, Danska, ZDA, Švedska, Norveška, Nemčija, Sovjetska zveza.

ČETVEREC BREZ KRMARJA
(17 držav)
Belgija, Francija, Italija, Švica, Nizozemska, Češkoslovaška, Jugoslavija, Romunija, Danska, ZDA, Švedska, Anglija, Avstrija, Nemčija, Japonska, Sovjetska zveza in Kanada.

DOUBLE SCULL
(13 držav)
Belgija, Francija, Švica, Nizozemska, Češkoslovaška, Danska, ZDA, Norveška, Anglija, Avstrija, Nemčija, Sovjetska zveza, Izrael.

OSMEREC
(16 držav)
Francija, Italija, Švica, Nizozemska, Jugoslavija, Poljska, Romunija, Danska, ZDA, Anglija, Avstralija, Kanada, Nemčija, Japonska, Sovjetska zveza in Češkoslovaška.

V vseh sedmih skupinah bodo nastopile Nemčija, Sovjetska zveza, Švica, Nizozemska in Danska. Ostale bodo nastopile kakor sledi:

S 6 posadkami: Italija, ZDA in Češkoslovaška.

S 5: Poljska, Romunija in Anglija.

S 4: Francija, Belgija, Švedska, Norveška in Japonska.

S 3: Finska, Avstrija, Avstralija in Kanada.

Z 2: Jugoslavija in Izrael.

Z 1: Portugalska in Nova Zelandija.

Nogomet doma in po svetu

Spored mednarodnih tekem avstrijske reprezentance

DUNAJ, 31. — Avstrijska nogometna zveza je objavila razpored tekem, ki jih bo domača reprezentanca odigrala v letošnji sezoni doma in na tujem. Koledar nastopov avstrijske nogometne reprezentance je sledeč:

1962. leta

16. septembra na Dunaju:
AVSTRIJA - ČSSR
28. oktobra v Budimpešti:
MADŽARSKA - AVSTRIJA
1. novembra na Dunaju:
AVSTRIJA - ITALIJA
25. novembra v Sofiji:
BOLGARIJA - AVSTRIJA

1963. leta

7. aprila ali 23. jun. v Budimpešti:
MADŽARSKA - AVSTRIJA
8. maja v Glasgowu:
ŠKOTSKA - AVSTRIJA
9. junija na Dunaju:
AVSTRIJA - ITALIJA
22 septembra na Dunaju:
AVSTRIJA - SZ
27. oktobra na Dunaju:
AVSTRIJA - MADŽARSKA
10. novembra v Italiji:
ITALIJA - AVSTRIJA

Odobreni razpored prijateljskih predprvenstvenih tekem

MILAN, 31. — Italijanska nogometna zveza je objavila razpored prijateljskih tekem, ki jih bodo v teku odigrali danes, jutri in v nedeljo na igriščih italijanskih klubov. Vodstvo zveze je odobrilo odigranje sledečih srečanj:

Danes 1. septembra
Venezia - Catania ob 16.30
Brescia - Atalanta „ 20.30
Sampdoria-Zenit (Stalingrad) „ 20.30
Fiorentina - Bologna „ 20.30

Jutri 2. septembra
Verona - Palermo ob 16.30
Lecco - Savona „
Como - Varese „
Bari - Legnano „
Cagliari - Genoa „
Padova - Pisa „
Novara - LR Vicenza „
Pro Patria - Udinese „
Crotone - Cosenza „
Modena - TRIESTINA „
Spal - Lucchese „
Milan - Boca Juniors „
Mantova - Stuttgard „
Napoli - Valencia „

ŠZ BOR

ODBOJKARSKI ODSEK

obvešča svoje člane, da bo imel treninge v odbojki, ki bodo na stadionu «Prvi maj», po naslednji sledeči urnik:

za začetnike ob četrtkih ob 16.30 in nedeljah ob 16. uri
za članice ob torkih ob 20.30
za člane ob sredah ob 20.30

* * *

Namiznoteniški odsek

ZACETNI RAZPORED TRENINGOV

ŽENSKE:
V prosvetnem društvu v Barkovljah v sredah in petkih ob 20. uri.

MOSKI:
V škedenjskem prosvetnem društvu v sredo od 20.30.
V prosvetnem društvu «Ivan Cankar» pri Sv. Jakobu v četrtek ob 18.30.
V Križu in na Proseku v nedeljo.

SVETOVNO KOLESARSKO PRVENSTVO V CESTNIH PANOGAH

Danes zjutraj ženske popoldne pa amaterji

Jutri borba profesionalcev za mavrično majico

SALO' 31. — Na predvečer drugega dne svetovnega kolesarskega prvenstva v cestnih panogah so Italijani optimistično razpoloženi. Domačini so dosegli v dirkališčnih panogah dve zlati kolajni in več častnih mest ter so osvojili v prvi točki sporeda prvenstva v cestnih panogah tudi svetovni naslov v ekipni vožnji amaterjev na kronometer.

Italija je letos pobrala precej lovorik, pa čeprav je treba priznati, da je marsikdo pričakoval več. Kljub temu se nobeni državi, ki bo zastopana v zadnjih dirkah za dodelitev treh naslovov, ne bo posrečilo položaja vsaj izenačiti.

Francoski športni novinarji so sicer predvidevali zmago italijanskih amaterjev v ekipni vožnji na kronometer. To pa predvsem, ker so domačini dobro poznali progo, katero so večkrat med treningom prevozili. Odtod tudi uspeh, pa čeprav so bili tekmeci iz Sovjetske zveze, Holandske, Nemčije in od drugod na papirju zelo nevarni in zmožni osvojitve prvega mesta.

Francozi, katerih predvidevanja so se popolnoma uresničila, so danes navedli možnost uspeha njihovega rojaka Stablinskega. Čeprav sta trenutno v cestni vožnji za profesionalce glavna favorita za svetovni naslov sedanji prvak Belgijec Van Looy in njegov rojak Daems, bo treba, seveda zanašajoč se na uspehe zadnjih tednov, upoštevati tudi Francoza Stablinskega, ki lahko preseneti in se vrne domov z mavrično majico. Francoski novinarji ne omenjajo Italijanov, ki spadajo kvečjemu, predvsem zaradi poznanja proge, med nevarne outsiderje.

Na progi jutrišnje vožnje za svetovni naslov žensk in amaterjev je bilo polno tekmovalcev, ki so podrobno proučili vzpone in spuste, kar jim bo med dirko koristilo za doziranje sil. Na cestah so bili tudi profesionalci, katerih delo bo težje, ker bodo morali prevoziti nekaj manj kot 300 km.

Jutri zjutraj se bodo prve spustile proti cilju ženske. Prognoze govorijo v prid bivše svetovne prvakinje Belgijke Jvonne Reyndersove, ki pa bo morala zelo paziti na nevarne Angležinje in še nevarnejše kolesarske Sovjetske zveze. Seveda vlada v domačih krogih največje zanimanje za nastop Italijank. Iz vodstva reprezentance pravijo, da domača dekleta ne bodo razočarala.

Popoldne pa se bodo za mavrično majico v cestni vožnji spopriljeli amaterji. Ker je dosti novih imen, ni mogoče predvidevati komu bo uspelo priti do največje lovorike. Marsikdo pa je mnenja, da lahko Italija pride tudi do tega naslova.

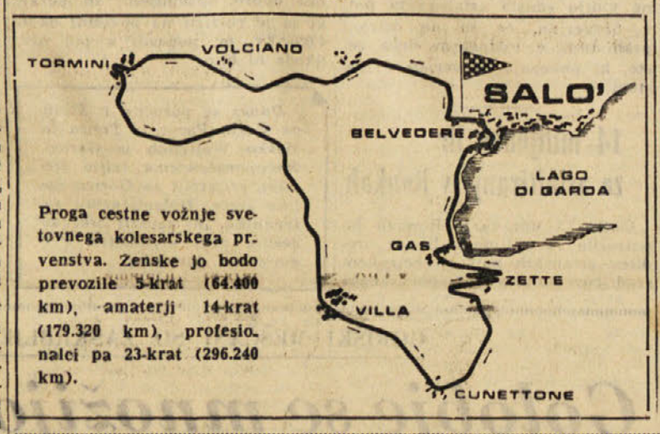

Proga cestne vožnje svetovnega kolesarskega prvenstva. Ženske jo bodo prevozile 5-krat (64.400 km), amaterji 14-krat (179.320 km), profesionalci pa 23-krat (296.240 km).

Lestvice World Boxing Association

V avgustu Joey Archer najboljši boksar srednje teže

PROVIDENCE, 31. — *World Boxing Association (bivša NBA) je izbrala Joeya Archena za najboljšega boksarja v avgustu. To pa zaradi zmage nad Portoričanom Gonzalesom. Archen je tako prišel na 10. mesto razpredelnice najboljših boksarjev srednje kategorije. Za dodelitev naslova najboljšega boksarja v tem mesecu so prišli v poštev tudi svetovni prvak srednjelahke kategorije Emile Griffith zaradi zmage nad Dennyjem Moyerjem, svetovni prvak peresne kategorije Davey Moore zaradi k.o., ki ga je zadal Fincu Maekiju in Luis Molina, ki je premagal bivšega svetovnega prvaka lahke kategorije J. Browna.*

Razpredelnice najboljših boksarjev v avgustu so sledeče:

TEZKA KATEGORIJA
Prvak — FLOYD PATTERSON
1. Sonny Liston,
2. Ingemar Johansson (Švedska),
3. Eddie Machen.

SREDNJETEZKA
Prvak — HAROLD JOHNSON
1. Eddie Cotton,
2. Willie Pastrano,
3. Doug Jones,
4. Giulio Rinaldi (Italija).

SREDNJA
Prvak — GENE FULLMER
1. Dick Tiger (Nigerija),
2. Denny Moyer,
3. Paul Pender.

SREDNJELAHKA
Prvak — EMILE GRIFFITH
1. Luis Rodriguez (Kuba),
2. Ralph Dupas,
3. Curtis Cokes,
8. Bruno Visintin (Italija).

WELTER JUNIOR
Prvak — DUILIO LOI (Italija)
1. Eddie Perkins,
2. Bunny Grant (Jamajka),
3. Luis Molina.

LAHKA
Prvak — CARLOS ORTIZ
1. Doug Vaillant (Kuba),
2. Kenny Lane,
3. Paulie Armstead,
10. Paolo Rosi (Italija).

LAHKA JUNIOR
Prvak — FLASH ELORDE (Filipini)
1. Auburn Copeland,
2. Solomon Boysaw,
3. Teruo Kosaka (Japonska).

PERESNA
Prvak — DAVEY MOORE
1. Sugar Ramos (Kuba),
2. Rafiu King (Nigerija),
3. Kazuo Takayama (Japonska).

PETELINJA
Prvak — EDER JOFRE (Brazilija)
1. Joey Medel (Mehika),
2. Herman Marquez,
3. Ismel Lagina (Panama),
7. Pietro Rollo (Italija).

MUSJA
Prvak — PONE KINGPETCH (Tajlandija)
1. Sadao (Japonska),
2. Pascual Perez (Argentina),
3. Ramon Arias (Venezuela),
4. Salvatore Burruni (Italija).

Galatasaray 0 Palermo 0

ISTANBUL, 31. — Današnja prijateljska nogometna tekma med domačim klubom Galatasaray in gostujočim Palermom se je končala neodločeno brez gola.

* * *

COMO, 31. — Messina je danes v predprvenstvenem srečanju v Comu dosegla lep uspeh. Gostje so premagali domačine 4:1 (2:0). Gole so dosegli Calzolari, Radaelli in Brambilla (2) za Messino in Galvanin za Como.

IZ OLIMPIADE V TOKIU

Nemogoča ureditev televizijskih prenosov s pomočjo satelitov

TOKIO, 31. — V intervjuju japonskim novinarjem je načelnik odseka za komunikacije NASA Leonard Jaffe je izjavil, da ne bo mogoče vzpostaviti televizijske zveze v mednarodnem merilu s pomočjo umetnih satelitov. To pomeni, da ne bo mogoče prenašati po televiziji potek olimpijskih iger v Tokiu 1964. leta. Po mnenju Jaffeja bo treba čakati najmanj še pet let preden bo možna ureditev televizijskih prenosov s pomočjo satelitov.

TENIS

STOCKHOLM, 31. — Danes so javili, da bo medconsko finalno srečanje za Davisov pokal med Mehiko in Švedsko od 19. do 21. oktobra v Mexico Cityju.

SLOVENSKA CONSKA NOGOMETNA LIGA

Nevaren nasprotnik za Novogoričane

Gostovanje Delamarisa v Murski Soboti

Drugo kolo slovenske conske lige se je slabo končalo za oba primorska predstavnika. Enajstorica Delamarisa iz Izole je na domačem terenu izgubila srečanje z mariborskim Železničarjem z rezultatom 2:3. Poraz je bil nepričakovan, ker so tudi gostje novinci v ligi. Goričani so v Ljubljani zgubili s 3:0 z Odredom Krimom, ki je letos v odlični formi in je na čelu lestvice SCL.

V nedeljo bo Delamaris gostoval v Murski Soboti, od koder bo le s težavo prinesel točki. Tudi Goričani bodo imeli jutri zelo trdo delo, ker bodo sprejeli v goste ljubljanskega Slovana, ki se tudi letos resno pripravlja za osvojitev prvega mesta v ligi in s tem pridobitev možnosti za vstop v II. zvezno ligo.

Ker pa je Goričane zelo težko premagati na njihovem terenu bo jutrišnje srečanje Gorica-Slovan zelo napeto in borbeno. Tekma bo ob 17. uri na nogometnem stadionu v Šempetru pri Gorici.

12. SEPTEMBRA POPOLDNE V BEOGRADU

Maršal Tito bo otvoril VII. prvenstvo Evrope v atletiki

BEOGRAD, 31. — *Predsednik republike maršal Tito bo 12. septembra ob 15. uri popoldne osebno otvoril VII. evropsko prvenstvo v atletiki, medtem ko bo za njim jugoslovanski reprezentant Franjo Mihalić v imenu tekmovalcev 28 držav položil prisego. Na koncu bodo izpustili 1000 golobov in bodo s topovskimi streli naznanili začetek letos največje množične športne prireditve v Evropi.*

* * *

LONDON, 31. — Angleško reprezentanco, ki bo nastopila na evropskem prvenstvu v atletiki, bodo sestavljali sledeči tekmovalci in tekmovalke:

MOŠKI

100 m: T. Jones, A. Meakin, P. Radford.
200 m: Hildrey, D. Jones.
400 m: R. Brightwell, B. Jackson, A. Metcalfe, K. Wilcock.
800 m: A. Harris, S. Purkis, T. Schofield.
1500 m: M. Berisford, W. Cornell, S. Taylor.
5000 m: J. Anderson, E. Strong, M. Tulloh.
10.000 m: M. Bullivant, H. Fowler, M. Hyman.
3000 m ovire: D. Chapman, B Hall, M. Herriott.
110 m zapr.: R. Birrel, P. Hildreth, L. Taitt.
400 m zapr.: J. Cooper, C. Surety, R. Woodland.
4x100 m: M. Hildrey, D. Jones, R. Jones, T. Jones, A. Meakin, P. Radford.
4x400 m: R. Brightwell, B. Jackson, A. Metcalfe, N. Overhead, R. Setti, K. Wilcock.
Maratonski tek: R Hill, B. Kilby, A. Wood
Hoja na 20 km: R. Clark, K. Mattews, A. Thompson.
Hoja na 50 km: R. Hall, R. Middelton, D. Thompson.
Višina: C. Fairbrother, G. Miller.
Daljina: L. Davies, J. Howell, J. Morbey.
Troskok: F. Alsop, M. Ra[illegible]
Krogla: M. Lindsay, M. [illegible]cking.
Kopje: J. McSorley, C. S[illegible]
Disk: E. Cleaver.

ŽENSKE

100 m: D. Arden, M. Cobb, [illegible] Hyman.
200 m: Arden, Hyman, A. [illegible]cker.
4x100 m: Hyman, Arden, [illegible]cker, Coob, Rand.
400 m: E. Grieveson, P. [illegible] J. Sorrell.
800 m: M. Ibbotson, J. [illegible] P. Perkins.
80 m zapr.: A. Charlewo[illegible] D. Window, P. Nutting.
Višina: L. Knowles, D. S[illegible] F. Slaap.
Daljina: S. Parkin, M. Ra[illegible]
Krogla: S. Allday, M. Pe[illegible]
Kopje: S. Platt.
Disk: S. Allday.
Peteroboj: T. Hopkins, M. [illegible]ters.

PRETRESLJIVE ZGODBE

DOUGLAS FARR

MEZINEC

Zjutraj prvi dan sodne razprave sedi Norman Roth na oknu svoje sobe v četrtem nadstropju hotela, od koder je neomejen pogled. Z daljnogledom lahko spremlja najmanjše premike, ki se dogajajo pod njim. Vidi tudi Tommyja Barrona, ki ga straže peljejo preko dvorišča v sodno dvorano.

Tommy je stopal med dvema policijskima agentoma in njegova roka je bila zvezana z roko enega izmed njiju. Majhna gruča se je nabrala in s pogledom ter s primernimi opombami spremljala človeka, ki je šel naproti svoji usodi kot žrtev strašne obtožbe.

Šele tretji dan procesa je Norman Roth zbral dovolj poguma, da je izvršil zadnjo stopnjo svojega načrta. Slučaj Tommy Barron je zavzemal čedalje večje stolpce v časopisih in ljudi je bilo zmeraj več: časnikarjev stenografov, običajnih obiskovalcev sodnih dvoran in verjetno tudi takih, ki so po naključju šli mimo in stopili pogledat, za kaj gre.

Tretje jutro torej se je Norman pridružil množici in s spretnim a obzirnim premikanjem se je prerinil v prvo vrsto žuborečega občinstva. Vse je govorilo o zadevi. Ko pa se je pojavil obtoženec z oboroženim spremstvom, so vsi utihnili in ta tišina je bila podobna tišini ob pogrebih.

Norman Roth je naperil pogled v svojega bivšega družabnika. Stopal je med istima dvema stražnikoma kakor prejšnje dni, ni gledal okoli pač pa naravnost predse. Boji se, je pomislil Norman Roth. Kje je tista njegova prešernost prejšnjega časa? Mladenič je marsikaj pretrpel, si je radostno dejal Roth, a njegovo trpljenje se šele začenja.

Ko so tisti trije možje šli mimo njega in se je eden od stražnikov z rokavom dotaknil Normana, je ta spregovoril. S pritajenim, a jasnim glasom, običajnim glasom je dejal:

«Srečo želim, Tommy!»

Obtoženec je trznil z glavo, se obrnil in pogledal kot ujeta zver. Iskal je v množici tistega, čigar glas mu je prišel na ušesa in mu je bil tako znan. Norman Roth je vzdignil roko, tisto, na kateri je manjkal mezinec, in mignil v pozdrav.

Vzradostil se je, ko je videl, da je Tommy Barron prebledel in se začel otepati obeh stražnikov in hotel v množico v obupnem poskusu, da bi poiskal človeka, čeprav se mu je najbrž zdelo, da ga je opazil le v prividu. Norman je slišal njegov nerazumljiv krik, ko sta se oba stražnika borila, da Tommyja zadržita. Nastala je zmešnjava in kričanje, pri čemer je bedno propadel obtoženčev poizkus, da bi razložil, kaj se je zgodilo.

Prav to zmešnjavo je izrabil Norman, da se je neopazno oddaljil. Pomešal se je med množico in izginil, preden je kdo mogel razumeti, kaj je hotel Tommy s tako silo dopovedati.

Mirno se je vrnil v hotel, šel v četrto nadstropje in ko je bil v svoji sobi, se je vrgel na posteljo in bruhnil v nezadržljiv smeh.

Nenavadna zadeva je bila objavljena v popoldanskih časopisih. Mladenič, obtožen uboja je trdil, da je videl svojo namišljeno žrtev med množico. Razlage so bile različne: nekateri so videli v tem sicer malo verjetno možnost, da Norman Roth ni bil umorjen, drugi pa so namigovali na to, da je obtoženec v zadnjem trenutku preprosto hotel preslepiti ljudi, ki bi ga morali soditi.

Neki časopis je prinesel tudi izjavo policijskega uradnika. Čudno je, je bilo v izjavi, da bi samo Tommy Barron videl človeka, ki ga je opisal kot Normana Rotha, in še bolj čudno je bilo dejstvo, da je ta postal neviden, ko so ga stražniki iskali.

Na varnem v svoji mali hotelski sobi je Roth občutil neizmerno veselje. Vedel pa je, da bo poslej moral biti še bolj previden kot prej. Ostal je v sobi ves dan, še h kosilu ni šel in naslajal se je edino z mislijo na trpljenje, ki ga je moral prenašati Tommy. Čeprav ni jedel, je bilo malo verjetno, da sta tisti dan kaj zaužila njegov bivši družabnik in Sidney.

Tudi naslednje jutro in šel iz sobe. Sedel je pri oknu in z daljnogledom v roki čakal, da bo Tommy opravil običajni prehod med posebnim poslopjem in sodno dvorano. Vse prej kot da bi pomislil ponoviti malo šaloigro prejšnjega dne, ker je bilo zelo verjetno, da je policija na oprezu, čeprav le v rahlem dvomu, da je Tommy Barron govoril resnico.

In tako se Norman Roth ni zganil iz sobe, raje se je zadovoljeval, da je gledal z okna. Tisto jutro se mu je zdelo, da je okoli sodne palače več ljudi kot prejšnje dni in pomislil je, da so se zelo verjetno pomešali mednje številni agenti v civilu. Gledal jih je od zgoraj, kakor gleda bog in se smejal v sebi, ker je vedel, kako prazno je njihovo pričakovanje.

V trenutku, ko so pripeljali Tommyja z običajnim spremstvom iz poslopja je Norman Roth upri nanj daljnogled. Videl ga je natanko: ta dan mladenič ni gledal predse kakor druge dni, pač pa okoli sebe v vse smeri z izrazom v očeh, kakor si je Roth lahko mislil, ki je izdajal še tako malo verjetno upanje. Res prazno upanje, nihče ni tega bolje vedel kot Norman Roth sam. Nič se ni zgodilo, seveda, in Norman se ni pojavil. Šlo je le za utvaro v poslednjem naporu, da bi se odvrnila neizprosna usoda.

Popoldan je Roth šel na cesto pa se s popoldanskim časopisom brž vrnil v hotel. Na prvi strani je bila velika Tommyjeva fotografija in pod njo obupen poziv njemu, Normanu Rothu: «Gospod Roth, vrnite se, rotim vas! Pokažite, da ste živi! Prosim gospod Roth...!!

Porota je ravno odločevala o usodi Tommyja Barrona, ko se je Norman Roth prvič po dolgih mesecih vrnil domov.

Najprej je nekaj časa ob večerih opazoval stanovanje od zunaj. Vedel je, da je Sidney doma ni pa vedel dveh stvari, če je kdo pri nji in če še kdo drug razen njega opazuje hišo.

Tema se je bila že naredila, ko je pozvonil pri vratih. Ko je to storil, se je pritisnil k vratom, da ga Sidney, ki bo pogledal skozi okno, ne bo mogla opaziti. Pripravljen je bil tudi storiti, če kaj ne bi šlo po njegovem načrtu. A to ni bilo potrebno. Sidney je prišla takoj odpirat in še preden je spoznala obiskovalca, je bil ta že v veži.

Ko je žena videla, kdo je, je odprla usta, da bi kriknila, pa si jih je takoj zakrila z roko, da bi udušila krik.

«Si presenečena, da me vidiš, kaj, Sidney?» je rekel prijazno.

Nalahno je prikimala, se naslonila na steno. da se je [illegible] žala pokonci, in buljila vanj.

«Nisi srečna Sidney, ko vidiš, da je tvoj mož, ki je bil [illegible] ko časa izgubljen, še zmeraj živ?»

Še sedaj žena ni mogla spregovoriti.

«Draga pojdiva v salon, da se malo pomeniva. Rad bi [illegible] kaj povedal, a moj čas je omejen».

Skoraj samogibno je ubogala njegov namig in odšla [illegible] njim. Shujšala je, se je zdelo Normanu, in se ni več negovala kakor poprej. Lase je še imela počesane nazaj, a nekaj [illegible] nov ji je zanemarjeno viselo na vrat, ki tudi ni imel vel[illegible] lepe slonokoščene polti. Domača obleka je visela na [illegible] bila zmečkana, kakor da bi spala v nji.

«Sedi, Sidney!»

Ubogljivo je sedla na divan Norman pa se je spustil [illegible] naslanjač nasproti nji in ves čas ni odvrnil pogleda od nje. [illegible] sta njena nekdanja slonokoščena polt je bila sedaj le [illegible] rumenjava, ustnice, ki se jih je spominjal, kako so bile [illegible] so bile sedaj brezkrvne in ob straneh nalahno upognjene. [illegible] v očeh ji je ostala nekdanja živahnost in še sedaj je sijala [illegible] njih mrzličen, neukrotljiv ogenj.

Naposled je spregovorila.

«Torej si le bil ti tisti, ki ga je Tommy videl pred razpravo» je rekla tiho.

«Da, jaz sem bil. Hotel sem, naj me vidi, naj si pomni [illegible] in naj se po vsem tem, kar je bilo, prepriča, da me ni umoril [illegible]

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČISKA št. 20 — Tel. št. 37 338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir, — Vnaprej [illegible] letna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik: STANISLAV HENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst